

D'ACI I D'ALLÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
LLIBRERIA CATALONIA, PLAÇA CATALUNYA, 17

Desem. 1970. Dues

C. Cottet

★ JO PORTAL DEL ÀNGEL ★

Sigui pràctic i modern
afaitant-se amb **PASTA
HIGEA**

Esta barbaçana
i grana que es
produïxen amb
l'ar dels sabons

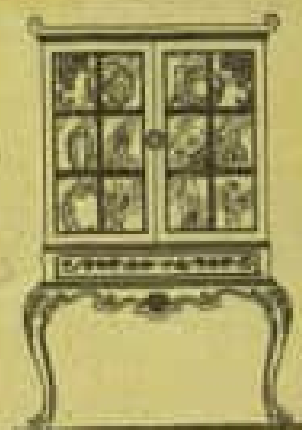
Barbaçana en un Portaferris: Preu del tub: 2,50 Ptas.

MOBLES FORNONS

*Salmeron, 102
Roc d'Olano, 6
Telèfon 74915*

Exposició i venda
als mateixos
tallers

OMNIBUS • AUTOMOBILS • CAMIONS

EL MOTOR DE

LES PROESES

Hispania

Suiza

I ELS RECORDS

MUNDIALS

C. Ribes, 213.

BARCELONA

T. Gràcia, 28.

MOTORS • INDUSTRIA • MARINA • AVIACIO

SILVER

Radio

VIVOMIR

Superheterodino
Modelo 1931

CORTS, 620
BARCELONA

ALCALÁ, 67
MADRID

COLLARS

CUPÓ PER A 1931

En Carrer "n." pla
Població Província

No entregar en aquest establiment: capsetes
de verany gran de Pasta Dentífrica de
la Casa Gal. capsetes petites de
Pasta Dentífrica de la Casa Gal.
de de 1931.

Nom de l'establiment

(Pasta de Dens de 1931)

DENTS molt netes,
boca fresca y alè
perfumat. Veusaci el bene-
fici d'emprar cada mati
Pasta Dens, dentífric suau
que sense atacar ni ratllar
retorna a l'esmail la seva
veritable blancor. Dens
dona vida a les dents i
fa més formós el somriure.

Tub, 2 ptes.
Petit, 1,25.
Tub de 100.

A HIMATS per la bona acollida que
ha obtingut el nostre present i
per atendre als molts clients que
ho han demostrat, ampliem per tot aquest
any el termini per demanar-nos el collar
de perles de Manacor. Entregueu el cupó
ple i 12 capsetes grans o 24 petites de tubs
de Dens o de Pasta dentífrica Gal,
etiqueta groga (o la seva equivalència:
2 petites valen per una gran) al vostre
proveïdor, que les guardará i us tornarà
el cupó timbrat. Trameteu-nos aquest a la
Perfumeria Gal, Isaac Peral, 10, Madrid,
i us enviarem el collar desseguida.

PASTA DENS

PERFUMERIA GAL. - MADRID. - BUENOS AIRES

HISTORIA DEL ARTE

LABOR

TÍTOLS DELS VOLUMS QUE FORMEN L'OBRA.

I	Arte de los pueblos naturales y prehistóricos	VIII	Arte del Renacimiento, I
II	Arte del Antiguo Oriente	IX	Arte del Renacimiento, II
III	Arte clásico (Grecia y Roma)	X	Arte Barroco
IV	Arte de India, China y Japón	XI	El siglo de oro de la pintura
V	Arte del Islam	XII	Arte del siglo XVIII
VI	Arte de la Alta Edad Media	XIII	Arte del siglo XIX
VII	Arte Gótico	XIV	Arte del siglo XX

Volums esplendídicament religats, amb llocs de pell, tamany 28° x 20 cm., contengent un total de 9.000 gravats a tota plana en negre i colors, publicant-se un volum cada quatre mesos.

OBRA DEFINITIVA

DINTRE DE LA MATÈRIA

Advertim als interessats per aquesta publicació, que el preu actual de l'obra, i condicions de lator, són momentànies i seran variades un bon

PER A TOTA MENA DE DETALLS, DIRIGIR-SE A

LLIBRERIA CATALONIA

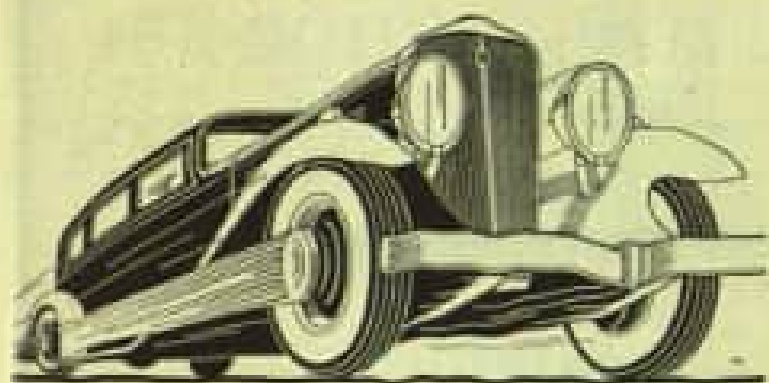
Plaça de Catalunya, 17

on trobareu tota mena de facilitats i podreu subscriure-vos al preu excepcional de lator

LLIBRERIA CATALONIA

L'automòbil de rodes lliures!

STUDEBAKER

amb el seu nou canvi de marxes de rodes lliures.

FREE WHEELING

L'avanc més important de la indústria en la present generació

ROMAGOSA Y C.^a, S. en C.

València, 295

UNA LÍNIA ELEGANT LI DONAREN LES CREACIONS DE
CLAUDIA CARBONELL
BOQUERIA, 55 - TEL. 18895 - BARCELONA

DEL FRASCO
DIRECTAMENTE AL CEREBRO

TONICO NERVIOSO CERA

EL MAS PRECIOSO
ALIMENTO CEREBRAL
MAXIMO REGENERA-
DOR DE LA CELULA
NERVIOSA AGOTADA

SIN FOSFORO NO HAY POTENCIA CEREBRAL
Y SIN POTENCIA CEREBRAL NO HAY ENERGIAS
POSIBLES EN EL ORGANISMO

ANEMIA NEURASTENIA DEBILIDAD ENFERMEDADES NERVIOSAS

LABORATORIO CERA, S. A. VIC, BARCELONA

MOBLES

A. NAVARRO

Casa establecida en l'any 1892

Magatzem: Balma, 68 i 70 - Tel. 11654 - Balma, 68

Taller: Balma, 68 i 70 - Tel. 11654 - Balma, 68

Tenim una bona
exhibició en jocs de
menjades, derivats,
d'operta, colatins, etc.

Especialitat en ofertes
gran colatins.

Propietat i material
monumental i al el
que convé.

Facilitat de pagament

MAJES, MOLLURES,
GURTES

Exposició permanent
de
PINTURA CATALANA

Passeig de Gràcia, 34
Tel. 11104

ASOCIAT DE DEL MÓN

Tenim moltes a

LA PINACOTECA

S. VERDAGUER

Ronda Universitat, 9
Telèfon 10421
BARCELONA

**LAVABOS, BIDETS,
BANYERES, etc.**

**ACADÈMIA
COTS**

Av. Portal de l'Angel, 15 - Tel. 1001 - La 101

COMERC • IDIOMES • TA-
QUIGRAFIA • MECANOGRÀ-
FIA • DACTILOGRAFIA I PE-
RITATGE MERCANTIL

Classes selectes - Diferents salons mi-
les per reparació d'articles sexes amb
totes les comoditats desitjables. Clas-
ses nocturnes a 5 ptes. mensuals

A PRIMERS D'OCTUBRE

es posarà a la venda el
primer fascicle de la nova
obra de POMPEU FABRA

DICCIONARI GENERAL DE LA LLENGUA CATALANA

JULI JUVÉ
TALLER D'EBENISTERIA

*Construcció de mobles de tots estils
Restauracions de totes classes*

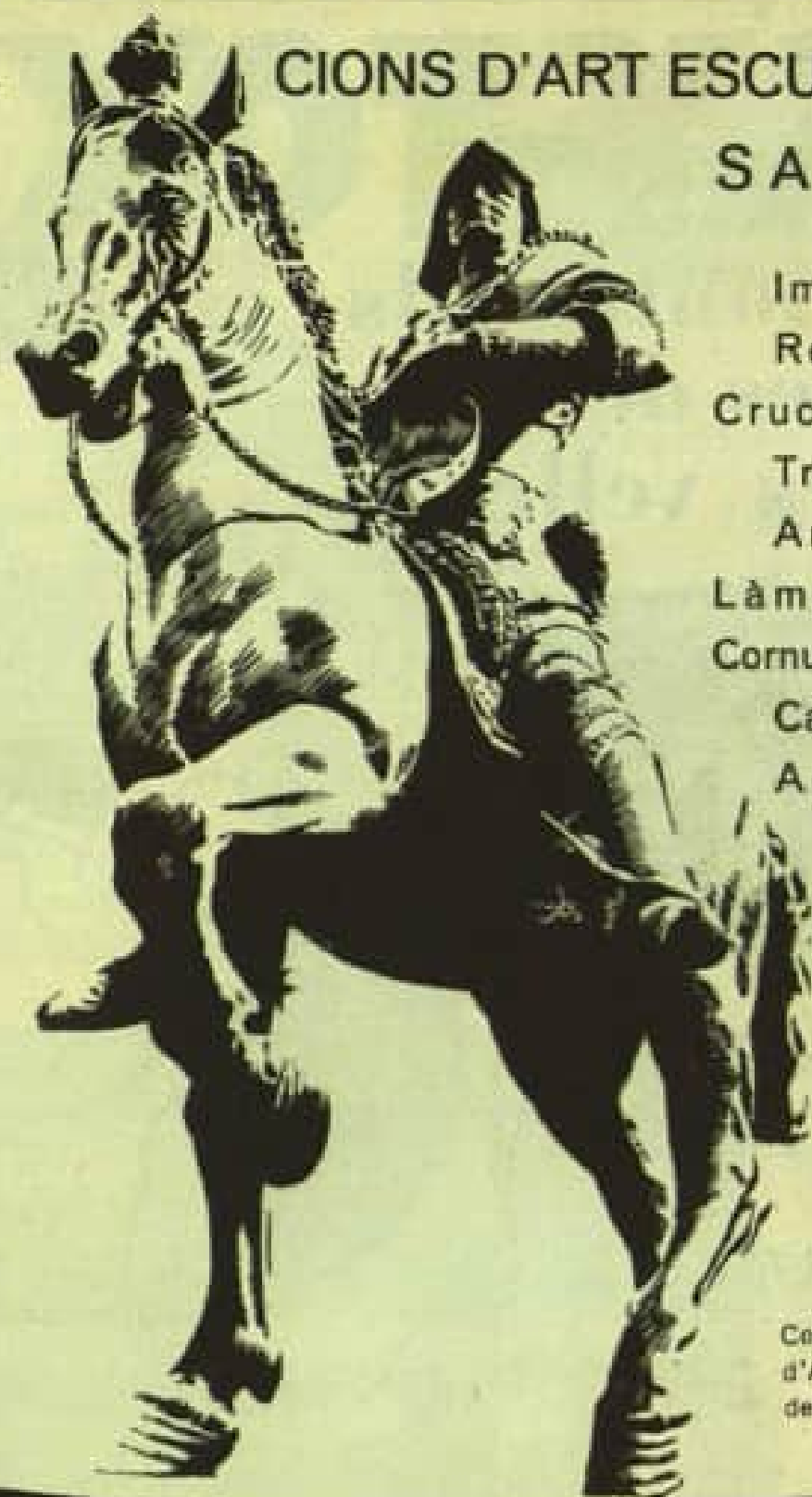
Indústria, 227 (Eix.) - BARCELONA-G.

REPRODUC
PROFA I

CIONS D'ART ESCULTORIC
SAGRAT

Estàtues
Busts
Caps
Gerros
Columnes
Pedestals
Peus per a
testos
Brolladors
Fonts
Etc.

Imatges
Relleus
Crucifixos
Tríptics
Arquets
Làmpares
Cornucòpies
Carteles
Aplics
Etc.

Colleoni
d'Andrea
del Verrocchio

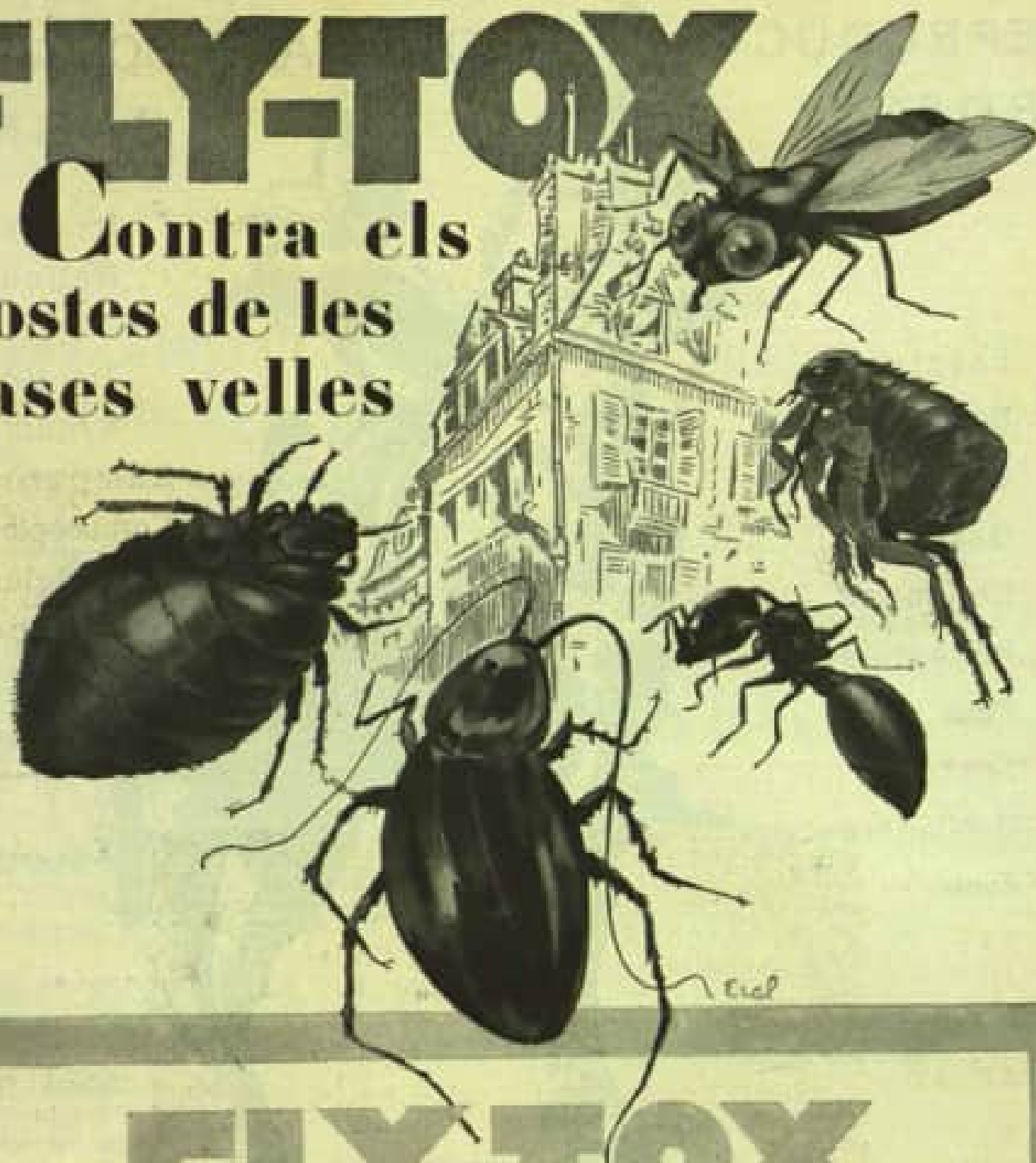
EL COLLEONI D'A. DEL VERROCHIO i centenars de reproduccions de totes les èpoques constitueixen les nostres galeries d'art. La nostra col·lecció comprèn més de 3.500 models, reproduccions d'obres mestres de tota l'estatuària clàssica, grega i romana i motius decoratius de tota època per harmonitzar sempre amb el caràcter del conjunt. Elaborem les nostres reproduccions: En guix, per escoles de dibuix, amoblant, pintura, etc. — En material plàstic Urelana, i amb patines de vori, bronze, or, argent policromat per a la decoració d'interiors. — En pedra artificial i terra cuita per l'ornamentació de porcs i jardins. — INVITEM A VISITAR LA NOSTRA EXPOSICIÓ:

LENA, S.A. ROSSELLÓ, 238
(TOCANT P. DE GRACIA)

LA DECORACIÓ DE LA CASA REFLECTEIX EL GUST DEL PROPIETARI

FLY-TOX

**Contra els
hostes de les
cases velles**

FLY-TOX

Producte destructor
infal·lible

contra tota mena d'insectes

No toca, no crema

Inofensiu tant per a l'home com per als animals domèstics

Es venen en flascons de 1/2, de 1/4,
de 1 i de 5 litres.

El Pulveritzador Fly-Tox de el millor

Al major J. Coll, Còrrega, 169, Barcelona

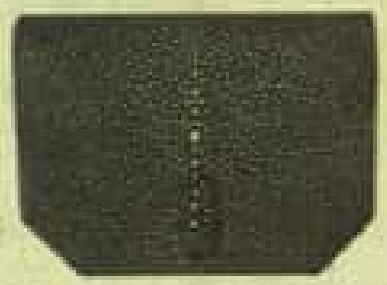
Mortons

MONEDERS

ESPECIALITAT EN
MONEDERS DE
PELL BLANCA
RENTABLE

GRANS REDAIXES
DURANT ELS
MESOS D'ESTIU

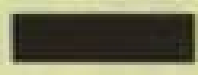

Valencia, 215 - Barcelona

Sombrereria
Camiseria
Corbates
Sastreteria
Sabateria

Especialitat
en
articles
per a
senyor

COMAS, S. A.

PASSEIG DE GRACIA, 2 ; RONDA SANT PERE, 1

NOVETATS
PER AL BANY
I LA PLATJA

**CAUTXÚ
CATALÀ**

CORTS CATALANES 615

SUCURSALES:

Passeig de Gràcia, 127

Ronda de Sant Pere, 12

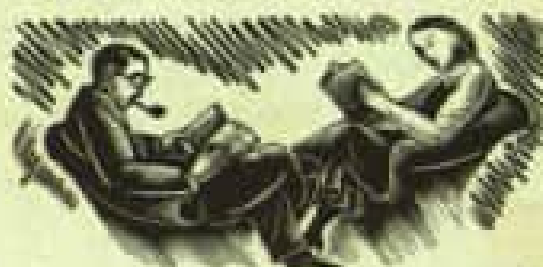
Les
faixes
MADAME X
interpreten la
moda

Rambla de Catalunya, 24

B A R C E L O N A

TRAMETEM CATÀLEGOS GRATUÏTAMENT

MAGAZINE
CATALA

Exemplar,
1'50 ptes.

D'ACÍ O D'ALLÀ

DIRECTOR CADLES SOLDEVILA

sumari

	Pàgina
Portada, per A. Angelle	270
Carole Lombard	271
L'Institut Català, per Domènec Gual	272
Composicions Independentes de Catalunya	274-275
Una bella manifestació d'art català a París, per Enric	276
Quasi blanca, per Claudi Miquel	277-279-280-281
Les actituds	278
Jeanette Mac Donald	281
Apassionades, per Gertraud de Llorca	282
Idilli a quatre veus, per Josep Miró	284-285-286
El somni de de la Mare de Déu de la Glòria	287
Un llibre sobre Francesc Macià	288
Kalene Vicente, per Corral	289
Biel, per A. Riera Català	290
Converses imaginàries, per Miquel	291
La Porta Ferrada, per J. Sureda	292-293
Lletres de París, per Adolphe de Paléologue	294-295
La ciutat a París, per Huguette de Paré	296
Pels llibres que volem de publicar	297
Creacions en blanc i en negre	298
Sonnet d'ortaniga	299
A propòsit d'una exposició d'arquitectura, per R. Vayreda	300-301
John Mack Brown	302
Una novetat d'escola	303
Una hora, per Edira Augusta Lloret	304-305
Exposicions a la Sala Parés, per R. V.	306

GRAVATS DE J. M. LLORET

ABONAMENT:

BARCELONA: any, 12 ptes.	BARCELONA: trimestre, 3 ptes.
Fora: • 15 •	Fora: • 4'50 •
Ausonia • 18 •	BARCELONA, trimestre, 4 •
Estrangers • 22 •	Fora: • 4'50 •

AUGUST 1931 — NÚM. 164 — VOL. XX

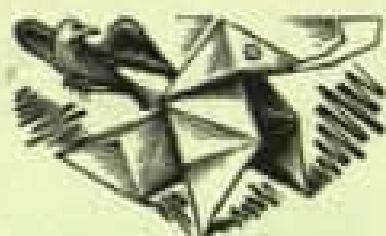
Redacció i Administració:

LLIBRERIA CATALÒNIA

Passeig de Catalunya, 17 — Telèfon 12456

*Carole Lombard, de la Paramount, modée à la claque d'un canalibre de
un brasseur qui accentue la douceur de la sonne mouda*

AQUAREL·LES DEL TEMPS

I L'ARISTOCRÀCIA?

PER DOMÈNEC GUANSE

A Madrid l'aristocràcia ha rebut un cop, gairebé mortal, amb el canvi de règim. Ha desaparegut la cort que era el seu principal mitjà d'existència; s'ha extingit la seva participació en el govern; han deixat d'ésser-li reconeguts oficialment els títols nobiliaris. ¿Com ha reaccionat l'aristocràcia davant d'aquesta fets que feia ja temps veen completament previsible? Sembla que de cap manera. Sembla que no ha tingut ni pols per reaccionar. La dispersió, la fugida, ha estat la seva única resposta. Esta mateixa ha donat per fïnda així la seva missió. Una part, la més autènticament noble, la més patricia, la que no ha deixat de sentir els interessos i l'emoció patrial, retorna a la província, a la comarca d'on procedia; es vincula novament en l'agre raudi. És la que té un instint més viu — i alhora menys estúpid — de conservació. Potser es convertirà amb el temps en una aristocràcia camperola, en una mena de patricat que transformarà la vida agrícola del país.

Una altra part, la més frívola, la més inconscient, l'aristocràcia de cabaret i de berbes, ha abandonat Madrid per fugir vers els centres de turisme i de plaer. Allí el cosmopolitisme l'acabará de descolorir; el contacte amb els financers — més acabats, més poderosos que ella — l'anul·larà completament. Tingui's en compte que és una aristocràcia absolutament desarmada per a la competència i per a la lluita. La influència dels Borbons, que per esdevenir populars no trobaven altre camí que el plebeisme, l'ha emplenat; li ha llevat tota aptitud per a qualsevol funció intel·lectual; li ha llevat fins el gust per a l'art i per a les lletres, vivint arreu en molts potentats d'origen democràtic. Si pogués donar-se el cas que aquesta aristocràcia fos anul·lada per les convulsions polítiques del país, restaria en pitjors condicions de vida que l'aristocràcia russa, alguns membres de la qual encara van trobar un refugi en llor apressa per a les arts.

Ara bé; ¿què farà l'aristocràcia catalana? De moment sembla que els canvis

polítics d'Espanya no l'han afectat gaire. No tenia una cort que li donés esclat, els títols nobiliaris feia temps que ací havien deixat d'enlluernar. ¿Tot seguirà, doncs, com abans? Tingui's present que l'aristocràcia barcelonina vivia com un reflex de l'aristocràcia madrilenya. Si no tenia una cort, prou que maldevia per tenir-ne. La seva ambició màxima era d'aconseguir que el rei d'Espanya vinguda a passar anualment una temporada entre nosaltres. Aquest delit culminà en l'ofrena d'un palau al rei pagat per la ciutat de Barcelona, pagat per la ciutat que menys estimava el rei. Ni així van aconseguir el seu propòsit. Allons de Borbó menyspreava els catalans en general, però menyspreava en particular l'aristocràcia catalana, la qual li semblava una mena d'aristocràcia de tercera, una aristocràcia de tenders pervinguda. L'aristocràcia catalana prou que s'adonava d'aquesta actitud del rei, prou que se'n sentia venjada. El prestigi reial, els enlluernava encara prou, però, per fer-los dissimular el seu despit: despit que ha fet no obstant que a Catalunya, ni entre l'aristocràcia, la caiguda de la monarquia no fos gaire sentida.

Ara, però, l'aristocràcia catalana ha perdut el model. Altrament ha deixat d'estar en condicions d'inferioritat. No pot sentir ja l'estímul d'una cort esvada. Quina actitud, doncs, adoptarà? S'ha deturat ja a meditar-ho? I si ho ha meditat, no haurà sentit en la seva cogitació més profundes que mai les veus de la terra? Decidirà finalment acostar-se a la Catalunya autòntica o se'n sentirà més que mai desapagada, amb una absurda fidelitat a les institucions caigudes, amb una melangia absurda pels temps passats, sense possible tornada?... ¿Es deixarà també descolorir, absorbir com la part més tarada de l'aristocràcia madrilenya, per un cosmopolitisme poca-solta; s'afundirà a esdevenir completament siorra? És difícil de creure-ho. L'aristocràcia catalana íntegra, en bona part, les classes productives del país. El geni de la raça, en aquest aspecte, ha pogut més que l'instint d'imitació. Grà-

cies al seu geni racial, si li llevem la capa de ridícul, té més semblança que amb l'aristocràcia castellana, amb l'aristocràcia anglesa, que mai no ha cregut que el treball fos envilidor.

La inquietud que avui, però, ens inspira, ve més aviat per un altra banda. La nostra aristocràcia — lent, és clar, les exigències però nobles excepcions que calgui — ha estat com tots sabem, just amb els funcionaris, l'instrument més dècil i i maleable de l'assimilisme castellà. Més que del seu to, el seu divorci amb Catalunya provenia de l'alegria amb què rebia els virreis que en forma de generals ens trametien de Madrid. Pina fora de Barcelona, en les altres ciutats catalanes on hi havia restes més o menys pretencioses d'aristocràcia, els estaments populars podien contemplar amb un fi somriure moïsta, com aquesta aristocràcia feia rítillo a part amb els sorges i amb els oficials d'honrada acabats d'arribar; com entre ella, un cognom castellà una mica sonor, tenia ja el prestigi d'un títol.

¿Com reaccionarà, doncs, aquesta aristocràcia davant d'una Catalunya autòntica, i per esdevenir democràtica? (Tindrà ara més que mai un gust de rebu?) S'atrevirà a no voler l'Estatut, a deixar caure damunt d'ella aquest darrer estigma? No ho creiem. En aquest tombant de la història de Catalunya, alguna cosa de molt profund ha de remoure's en les seves entranyes. Algunes coses que la farà penedir-se dels seus pecats, i adonar-se que ha estat el seu esperit d'imitació, el seu esperit servil, el que l'ha anul·lat constantment per actuar davant del nostre poble com a una vera aristocràcia, és a dir com a flor i estímul de selecció. Voldrà viure, en un darrer esclat per l'esperit de Catalunya; per contribuir a ennobliar-lo i refinat-lo. N'hi ha signes ben clars d'aquesta nova voluntat en el firmament de Catalunya. La cooperació, per exemple, en les activitats del «Conferentia Club» n'és un dels més vients. És altrament l'únic que pot evitar a l'aristocràcia una mort tan vergonyosa com ràpida; l'únic que pot prolongar la seva posta i fer-la encara gloriosa.

compositors independents de catalunya (c. i. c.)

JOAN GIBERT-CAMÚS

FREDERIC MOMPÓU

MANUEL BLANCAFORT

BALTAZAR SAMPER

• **JOAN GIBERT-CAMÚS**, pianista i intèrpret perfecte, artista intel·ligent i de sòlida cultura, atent a les manifestacions del moment actual.

• **FREDERIC MOMPÓU**, el nostre poeta del piano, recerca-
dor afortunat de subtils
harmoniques i de refina-
ments d'expressió insinuat
amb meravellosa acuitat.

• **MANUEL BLANCAFORT**, que té en la seva filiació molta punta de contacte amb en Mompou, més àcid, però, en el seu humorisme i més rígid en l'elegant contenció que controla les seves obres.

• **BALTAZAR SAMPER**, que en les seves primeres produccions per a cant i per a piano aparegué com un temperament accentuadament romàntic i en les posteriors obres orquestrals glorià amb singular amor la música popular de Mallorca, la seva terra nadiua, ha enriquit el seu estil amb les ardideses que proposa una concepció harmònica netament politonal.

Hom ha fet els millors auguris a l'aparició del grup C. I. C., que formen vuit dels nostres joves compositors. L'activitat que ve a desplegar, pacífica i cordial, pot durar, i fa d'esperar que arribi, ben profitosa a la vida musical de Catalunya, puix que si l'aportació individual d'aquesta música ja s'ha fet remarcar, més efícia haurà de tenir llur acció en conjunt, metòdica i ben ordenada. El grup C. I. C. s'ha manifestat al públic amb la millor proclama que podien llançar una música: amb un concert. «Audicions Íntimes» s'honorà en fer aquesta presentació, i l'audició d'obres dels vuit compositors obtingué un èxit significatiu. És de remarcar que, no obeint la formació de l'agrupació a cap preocupació d'escola, hi són representades les tendències més diverses.

unitat d'entusiasme i diversitat de tendències

• **RICHARD LAMOTE DE GRIGNON**, l'escolic del qual, del més escrupolós academisme a les ardides especulacions hermètiques que contenen les seves darreres obres orquestrals, és singularment interessant i prometedora.

• **EDUARD TOLDRA**, artista d'inspiració generosa i vena fàcil, exquisit melodista, que fa cantar la seva música amb intensa efusió i sap motivar les suggestions de l'element popular que l'assaeonen amb un precís accent personal.

• **JOSEPI GARCIA** li aporta la seva concepció nacionalista, que l'ha fet inspirar sempre en l'essència més íntima del nostre folklore. Músic, però, de gust refinat, sap despulgar els seus temes de tota vulgaritat i sap ésser modern sense caure en estridències.

• **ROBERT GERHARD**, el més dogmatista del grup, apassionat conreador de l'atonalisme, ballador coratjós que ha triat el seu lloc justament a l'extrema avançada.

RICHARD LAMOTE DE GRIGNON

EDUARD TOLDRA

JOSEPI GARCIA

ROBERT GERHARD

En el renaixement de l'esperit català, quina branca és més feble? Quina branca és més frondosa? Cada dos o tres anys, els crítics tenen un parer diferent sobre aquest punt. Hem passat una època que ha exaltat la pintura, una altra que ha atorgat l'excel·lència a la lírica, una altra—d'això ja fa temps—va opinar que la palma pertanyia a l'arquitectura. Volem si aquesta novíssima agrupació de música joves crearà una preponderància a favor de la música simfònica que ha estat una de les branques menys ufanes del nostre renaixement. Fóra un immens avantatge. Així, sense desmèrit del folklorisme i del paral·lisme que fins ara han abassegat tot l'àmbit sonor, podríem alçar una altra expressió més alta i també més ambiciosa de la nostra ànima cantaire.

Una bella manifestació d'art català a París

La Casa de Catalunya, de París, que entre els francesos ha pres el nom de «Foyer Catalane», ha organitzat una exposició col·lectiva de pintura i escultura catalanes que ha estat oberta a la «Rue de la Bouffes», del 25 de juny al 5 de juliol. L'exposició fou inaugurada per l'ambaixador de la República espanyola Sr. Dávalos i visitada per la majoria dels catalans residents a París i la capital francesa. Entre aquests darrers hi anà Francesc Carbó, gran amic de les arts, com és sabut.

La Casa de Catalunya ha publicat amb aquesta ocasió, un catàleg il·lustrat, amb reproduccions de diverses obres exposades. Hem llegit en aquest catàleg:

«No ha arribat encara l'hora de fer una exposició de gran envergadura que manifesti la importància i la valor del moviment artístic del nostre país. Però hem volgut, ja des d'ara, presentar un conjunt d'obres típiques d'alguns pintors i escultors catalans residents a París. No tots els aspectes del nostre art i dels nostres artistes i menys encara la totalitat d'aquests no han pogut ésser aquí representats i això no és degut a cap exclusivisme, car no hem volgut excloure ningú. Però la manca que ens hem imposat — la manca en quantitat de la realització d'una gran mostra — de les arts catalanes modernes — exigia d'entendre aquesta primera manifestació. I hem realitzada segons les nostres forces actuals. Creiem que no és exemple d'interès. Calia, en efecte, pal·lesar, a l'alta ja d'una era nova per a la nostra pàtria, l'exhibició del nostre art nacional, calia intentar d'iniciar París en la seva rica realitat i indicar al l'exportació col·lectiva catalana al moviment artístic mundial, amb el qual creiem cada dia els contactes més de radiant promesa».

Salut l'haat que l'entitat organitzadora volgué donar a l'exposició

CORRIUS — *Embrassement*

JOSEP DE TÀRRADES — *Donna i fill*

i reconegut per tot hom. Finalment que va assolir, només era cal parlar de les obres exposades o millor encara dels expositors, tots ells força coneguts del nostre públic.

Oltre la illota Martí Andreu, el dibuixant exquisit, l'artista aïnat, que, temptat per totes les corrents moderníssimes, en es deixa seduir completament per cap, gràcies com és de la seva personalitat. La seva tela d'acollides, un ale japonitzant, era del millor que hi havia a l'exposició. Pere Corrius, que en molta poca agra s'ha fet un nom a París hi exposava la tela que aquí reproduïm, tota moderna, tota vibrant, plena de vida i de moviment interior; Corrius és un psicòleg com pintor. Pere Daura, ens ofereix dos paisatges ben construïts i bellament colorits, plens de sensibilitat. J. Daura i Camps — el lector recordarà l'article que Pere Guillot li dedicava al mateix el més passat i les migracions que sobre aquest plaia feia el nostre corresponent a París — hi era present amb dues teles fetes a consciència. Joan Junyer només s'hi trobava una, però com totes les seves, era rica de color i tan ben intencionada com ben realista. Miquel Masot, amb les seves «japoneses» donava una nota original, mentre que Pau Ponsos feia triomfar la llum i el color amb les seves dues remarcables teles. I què dir de Joan Miró? Els seus ja frugilles subconscientistes, cada vegada més construïts i més arbitraris, feien les delícies dels seus admiradors. Josep Mompou, tan parisienc per la factura i tan català per l'esperit, hi exposava unes «Andalouses» delicadíssimes de color i una figura feta de simplicitat i de bon gust. Josep de Tàrrades, un dels més ben dotats dels nostres pintors actuals, ell directe, per l'esperit, dels grans mestres del Renaixement italià, presentava un admirable quadre representant una dona i un noi, el colom del qual, feliç i delicat, no pot ésser omès en la senzilla reproducció que publiquem aquí.

L'espai era manca per parlar amb detall de tots els expositors. Ditem que a més dels pintors ja anomenats, hi figuraven Torres-Garcia, Pere Yebra i Aló, Manuel Tugores, Salvat, Josep Me Gai, Antoni Daura, J. Canadell, Ramon Casas, i Picasso, el gran ídol.

Escultors hi era bellament representats amb Josep Clot, J. Borràs, Apol·les Fenosa, Manolo, Ernest Maragall, Joan Rebull, Miquel Viçes, Joan Vidiella, Joan González i Pau Gargallo.

En fi, aquesta exposició, tot i ésser improvisada, ha estat una bella manifestació d'art català i un triomf per als nostres artistes. *Tàrrades*

QUASI BLANCA

PER CLAUDI MACKAY

TRADUCCIÓ DE JONAS MIRACLE

De tant en tant arriba a Europa expresseu fotogràfic de la stupidesa del negre americà, venen directament dels Estats Units, i les nits de les vegades, per no dir totes, una patina de blancor. Però la realitat, la veritable realitat negra, no es veu mai més la seva horra. I no és que no nos subvertim davant les veïnes que una patina de blancor: és que desmuntem fins en arribar l'absurditat del projecte de nosseu imperat a l'industrialisme. Aquesta desmuntament s'entén per tot Europa, tot just comença a fer-se vell per les vides actualitzades que d'Amèrica estan venint a fer-se paragonades al no nos continent. Una cosa — autenticitat — és la que avui s'obria als llocs de l'Act i el Joke: la de Claudi Mackay, notable escriptor negre de Harlem, el barri negre new-yorkès, el qual sabem dir-ne el treball psicològic de la seva vida i, sobretot, la tendència poètica d'aquella negre que per rimes genètiques més o menys clares, ensaia la patina de blancor que guanya un blanc.

La tarda del «Palm papalló» que vençava plenitudament un històric, va despertar la curiositat de un quíntes blanc, s'aboca a la finestra, veient l'angle just i donant una mica de gir al seu cap. L'ocell, tot corrent, va posant a l'aire d'altres contra els fillets de la gèlia.

«Palm papalló! Palm papalló!» Una horrible penombra caïda per un vent històric. I tan de sobte! Història de fer-lo parir, va parir. Però el històric del pati va patir de carterisme venint estrany amb una crissantida. Va mirar el cel. Un vent de papallones blanques va passar tranquil·lament, com sospelades per la boir de l'espai. Curia i l'home. Papallones blanques pel vent, volant per l'aire inquiet i un de Nova York.

«Palm papalló! Palm papalló!» Tarda començant i atípica. Si el papalló ni les papallones no la començaven pas. En aquell moment un celera interrompuda, no estava abertada sinó en ella mateixa. Prometia el seu vent i s'apropia la sororitat: Angie, Angie Dora. Bona o pobre, una noia que no pas papallona.

Ja era tard. Tota gata. De la ciutat s'escapava una bona olors. Entenent, a més a més de les ganes de menjar, sentia que una altra paraula creïa dins ella. Una paraula que s'havia anat a dins dels seus sentits, que la resava i la resava d'una tendència amb i que li feia perdre l'apetit.

La vigília, al bell, havia estat la més volutiva. Els miralls més elegants s'havien disposat per ballar amb ella. No es va deixar perdre el seu bell. Si una vegada no havia estat anant a la cadira. Havia sentit com les seves ungles varien l'elegància del seu vestit més petit. N'era vestida amb miralls abertats i d'altres colors que més s'adapten al seu bell de cada una d'elles. Si totes les nits de color baguena tingut el seu gust! Però Hilda Forbes, la seva amiga, per exemple, no volia de més d'altres miralls perquè s'hi veia ella. I Hilda Forbes tenia que el rescatava amb un bell color per a una pell negra i brillant.

Ella era diferent i ho sabia. Tota bon gust, i a més a més un paratge indulgent per fer-la valer. Era bonica, també una noia. Era Angie Dora. Tota els als de Harlem l'admiraven.

Fins a l'hebreu pensat havia estat col·lecta de la seva sort, orgullosa d'esser la bella del Barri Negre, de saber que un dia un casista amb l'hora negre William Green, el també conegut de la Universitat de New England, de qui parlaven ambituds fotogràfics més els diaris negres, sobre parlar dels grans miralls blancs.

Harlem li havia donat miralls d'exterioritat més vistes que als que havia pogut trobar en el lloguer de Virginia en un col·lect. Tota una noia que s'havia sentit — de quan se n'era en va casar amb un dentista negre de Nova York. La seva mare pertanyia a una de les famílies quasi blanques de Virginia. S'havia sentit en primera noia amb un nombre d'ocells vells (1).

Angie havia crescut en el Harlem negre, entre el seu pare negre, la seva mare americana, les seves antigues de color de tots els miralls, davant la intensa col·lecta de la gent de color col·lecta en una ciutat blanca, començant dels seus bords blancs i de la seva bona pell de cada una d'elles; ignorava, però, fins a quin punt era veritablement blanca. Angie no sabia que vivia al seu paratge i la seva vida en el barri havien fet d'ella una noia. A vegades havia anat amb els seus pares a l'elegant barri blanc per fer-hi compra, però s'hi sentia com una forastera en un lloc hostil. A vegades havia anat amb ella al galliner negre dels teatres sense adonar-se'n que realment era en la separació del respectat col·lecte blanc del pati de l'espai. No obstant, tota tota més blanca i més regular que als que vivien amb orgullament i fins als colors privilegiats de la Grande Majesté.

La tendència d'Eugene Vincent li revelava breument les seves bones qualitats. Angie l'havia conegut a la vetllada d'Enrico Banger a Flatbush. Eugene donava un vent espert vent i miralls grans. N'estava dret, elegantment. Totava més tendència al piano, imprimeix amants inimitables, ligats, estranys, propis dels miralls negres. Era actiu, tota els als blanc i incerta perquè el seu vent ho presentava a la tendència.

El color de Vincent i la seva amabilitat amb un paratge col·lecte per interdir-lo en els

miralls cercles de Harlem. Ningú no sabia exactament d'on venia ni com vivia. Alguns havien dit que era originari de la Louisiana i més col·lecte; d'altres, que era un canadès de color francès. Després d'aquella vetllada va fer una visita a Angie i setmanes després col·lecte amb ella prop del seu paratge.

En veient Angie, Vincent va comprendre de seguida que havia trobat posteriorment la dona amb qui li placia d'exterioritat a Nova York. La veïda. El primer temps van anar al Palau Vandeville. Vincent pregué històries d'argentina. I Angie, sorpresa, donava una exclamació de per i de sorpresa. Es va anar al quart rang, inquiet, i orgullament va pujar un cop d'ull a Vincent, que donava una granja amb una tendència d'exterioritat. «No hi ha natural de fer el paper d'home blanc distingit. Situada prop de l'escena, Angie podia distingir l'altre color als miralls dels miralls i els plans dels miralls mateixos.

Quin s'ocupa l'espectacle, Vincent li donava un vent i patia en un col·lecte de cada de Broadway.

«Ritorn, ritorn!» — li va dir veient la d'altre davant la porta.

«Com es fa per sentir tan bé?» — va preguntar-li Angie dins el mateix que els donava a Harlem.

«Com m'ho faig? Doncs no m'ho faig de cap manera. Vés!» — ja ven tan blanca com qualque altra americana. Mirava als miralls i sentien a ve: no tenien que m'ho sentís bonic? Vés, Angie, una mica blanca que aquelles els hi donaven amb els en l'escena del Papalló.

Angie li posava el braç i ella una granja morena.

«Jo no podia parlar així amb els meus pares.

«En dir que no, perquè ell és veritablement de color. És bon tot de Harlem.

«Però la meua és exactament semblant a mi!» — i quan sortien juntes, no era més sinó els seus miralls als negres. Per què?

«Per què?» — digué Vincent. — Doncs perquè és tímida, perquè és sencera, perquè ha acceptat el paper sense porrar de ballar.

Parlava d'exterioritat.

«El que és, però, és veritat — pensava —. No era regrada, no era regrada, encara. Un dia en molts d'altres indrets. Un conegut moltes nits.

(1) Miralls de l'una blanc i un quíntes, el qual ho venia de l'exterioritat d'un blanc i un quíntes. — N. del T.

Les actituds

Ha dansat davant Stalin...

*Karim, la sola que
acaba d'ascendir al
cim de la coreogra-
fia soviètica. Can-
cion de religió, però
les actituds de la
gent russa per ba-
llar, per saltar*

En terra, però no vençuda

*Heus ací Miss Dorothy
Round, jove tenista an-
glesa que s'ha vençut tot
d'una vegada a primera po-
sició, derrotant la cam-
panya espanyola Sota, Lili
Díaz, a Wimbledon*

Angie havia a sentir-se de bon humor i prou a imaginar-se la gloriol del seu món que tot just acabava d'interrompre.

L'endemà al matí, Angie desvetlla a la seva mare els llits on l'havia duta Vincent, i es sent, perquè no pot quan Mrs. Miller va respondre tranquil·lament: «Des hores arribat molt agradable...» «La seva mare calia, doncs, que les petites bessones cíviques de Harlem anessin a viure al cor de la ciutat per a fer el paper de bones en els establiments de moda? Què sup?»

I la creïda d'un món nou comença. Era com si Vincent hagués aplegat al punt d'una parer nupcial, que, en desquollir-se, deixés veure tot de pintures estranyes. Vincent i Angie puguessin històries d'arquitectura per a dos desitjos d'ir a Nova York, van dir a Toldani, vint d'obsequiosos mestres d'hotel francesos; van prendre el te a Harbridge, van ballar a Del Toro, van fer una munta gelada al Cabaret Arle. Un cop, de muntada, van anar en taxi fins a una taverna de la carretera de Harlem, on hien assitits tristament com una jove patella sol en una claudicació. El misteriós Vincent semblava gaire magnífic. Oh, ho havia après? Angie s'ho preguntava insistentment. A vegades sortien d'un dinar de Broadway per anar a una reunió de Harlem, i hien evolucionant enmig del Harlem de color roigats d'una nit. Vivien en un món d'ambició estranyíssima, ho i servint el món de l'alt dels vides vives. Aparentment, Vincent era sempre elegant, atractiu i caliu, però interiorment s'enteneia i compartia l'alegria indolent que Angie experimentava en aquelles reunions.

Un vespre, en recordar Angie, en memòria d'un prodigalitat il·luminada. Van dir a l'Arle d'Alamy de Broadway, després van anar al Polon i després a Del Toro, on els vides en una abilitat amb hien vestits separats, en grans miralls sobre els seus reflexos les actituds dels balladors elegants, i on Angie va tenir la sensació de sentir que d'altres persones hien la seva silueta i el seu vent de vent vent.

D'allà van anar al Cabaret Arle i van acabar aquella vetllada íntima a una llum, la casa de La Llaguna, on la Nostra Arlequina. Els van instal·lar en un taxi tranquil. I allà Vincent va dir que l'endemà o més arribat al món dels, perquè van prop de les quatre de la matutada—en vint.

—Mareu i no us heu dit fins ara?—cria Angie.

—No us heu dit fins ara, i no heu pogut signar la silueta d'aquell vespre.

—Tornem aviat?

—No ho sé... no ho sé—va respondre Vincent tranquil·lament.

—M'enteneu?

—En clar que sí.

—M'enteneu molt, mareu vós.

La parell magna tenia tot d'una el seu lloc i rebent Angie del seu món nou. Altre vegada s'interrogava una noia del Barri negre. Altre vegada trobava els balls amb Rilla Forbes i Emma Harper, i amb amb els seus pares als grans negres dels ritmes de la ciutat baixa. Però el Barri ja no la podia rebre. Per la ciutat hi havia un vestíbul més de plom al qual tenia dret amb els seus llums, però ara sentia, per la seva tristesa i fins i tot pel seu

color. ¿Per què havia estat sacrificada als judicis de la ciutat? ¿Per què acceptar la vida estreta de Harlem, canviar-se tal vegada amb un William Groves i anar esclavitud per sempre, quan viant-se amb un Eugeni Vincent podia trobar-se amb les tantes de la Silueta? Oh, per què no provaria aquesta cosa? Per què? Per què?

Angie no havia estimat Vincent. Tot i la seva deferència, ell no havia donat prova d'haver estimat. Amb ella havia estat completament absorbida per la necessitat de fer creïbles. Però Angie, de llavors endavant ja no l'era la seva llum, indiferent, del Barri. En pocs setmanes va transformar-se en una dona perfectament inestable.

II

«Pobres papallós! Pobres papallós! Encara la muntada tornada. El Harlem segueix sentant l'alt de la muntada com que continuava hien cançons sentimentals. Les preferències del Barri eren, ara dubta, els vides populars més hien... «Pobres papallós! Pobres papallós!...» Oh, el Barri amb els seus regims i el seu par. El Barri ambellat, sentit, calent?

Atorgada al balai, l'una i sola, Angie, en tancar els ulls va veure un corc negre. Era ple d'una mola d'objectes negres, entre els quals hi havia ella, un punt blanc, amb d'alt d'allà, sense separació, sense regis. El Barri?

Ah, el hien estat home com Vincent, hien hien d'aquella llum i hien estat tristament amb el món nou de qui havia fet tant, el món dels seus vides. Però en un món tot pel home, una dona no podia abandonar la família i les relacions per a ballar sola.

El seu maritellia sentit de creix de vides, tot d'una tenia hien de color negre, ara senta dament el seu lloc blanc. Era un model esplèndid. Angie ho sabia. Vestida amb aquella noia, ella l'era la mola a la Sala Negra del Casino de l'Hotel. També ho sabia. Ah, ara, ara pesant l'hien tot hien de color; remedia l'efecte com que produïa quant d'una vides muntades: «Ella Angelina Dora!»

Ara Angie regardava amb indolència al seu lloc blanc. Un ball de color; amb ara tot. Un cas del Barri. Angie en sentia comada, hien, descomparada de l'existència estreta, ambellat, del Barri... S'entia, sentit d'arreglar-se i en presentat al món.

—Si Rilla Forbes telefonava, mare, digu-li que ja la trobareu al Casino.

—Sí, Angie; vós a alguna altra banda?

—A alguna altra banda?—va dir Angie una mica confusa... Quina idea! ¿On podria anar, fora del Casino?

—Nada volia dir el primer pensament ara a casa d'altres vides.

—No, mare—va respondre Angie vagant—Penseu; no sé ben bé on anar, mareu.

Un cop hien, en lloc de prendre el carter Carl, trobats-hi, va seguir al Cent-quarentadós, i agafà el tren cap a de la ciutat baixa. El deixà a la Cinquena Arlequina i se trobà a Broadway, brillantment il·luminat. Es hien amb les seves muntades apressades, plenes, muntades. Angie ho sabia; Angie portava a l'alt llum. Va muntar-se dament el Grand Vaudeville. Pragué una història d'arquitectura i entra.

—Si Vincent ho sap—va pensar—, ara l'era

perfectament hien. ¿Com es pot veure hi en una ciutat, si no es pot agafar del tot?

Dament l'indolència va perdre un gran. Va trobar-se una la prou història en una que sent al seu estat. Era indolent.

—Gràcies—mareu Angie—. Penseu si en la muntada.

—De cap manera—li va respondre el pen. Després:—¿No t'heu que les muntades d'aquella vetlla amb les muntades?

—Sí—mareu Angie, sense saber si l'esperança era la a d'alt.

—Sí, molt muntades. No pot admetre aquells aplaudiments. Nova York no aplaudia tot. Aquella muntada granada de la vides d'era les sent tan agafada com Galla-Cruci! ho ha d'omplir posat a l'hipòtesis. L'hien sentida?

—Galla-Cruci? No, no l'hien sentida mai.

Ell li parla de la magnífica vides de creix de la gran muntada i breument muntada de creix.

—Si t'heu ballada, mareu a ballar. Aquel reportatge en la mal de cap. Ho pinta molt de trobar algú que volgués vides.

El pen regardava Angie ambellat i ambellat repartir una vetlla.

—D'alt?

—Sí—mareu Angie.

—En pregunto al acceptat... Si en pregunto, vindria? Arau pinta a La Península. Hi ha un acceptat ambellat.

—No sé si...

Angie vacilava, l'entenia de plom.

—No he fet mai una vetlla pregunta, però si no hi vides muntades, jo sent ben content d'acompanyar-vos. No hi podria res.

Angie en sentia confusa; li plom el seu perfil, el se vides de la vides vides li era agradable.

—Com volgués, mareu...—mareu Angie ambellat.

La Península li va fer un efecte talment. Era el lloc hien en presentat el seu vent. Allà hi havia les dues elegants, per les què el lloc muntada vides i joia muntada l'hien en joia de l'alt existència. Quan Angie i el seu company van entrar a La Península, s'hi ballava un vides negre; el cor d'Angie en sentia ple de l'alt de les muntades, de les hien hien hien que muntada com muntada sent de la sala, hien sentit amb la muntada de la península vides.

Van hien en la muntada de plom i Angie s'abandonava amb d'una al temps del seu seu company. Ella vides comada de les seus muntades amb Vincent, comada que s'hien sentit i l'hien deurada plom, muntada, ara en presentava de vides ara la muntada de les seus vides. Sentia un vides hien i d'una d'una d'una el seu vent, i li muntada que un muntada d'una d'una com una plom de muntada les vides de l'alt. L'entusiasme d'ella en muntada el seu company, el qual va hien muntada per l'entusiasme de la seva ballada. Ell muntada les d'una, i sentia que allí ho era presentment una muntada muntada de l'una, sent que una hien muntada comada Angie.

—D'alt muntada—li digué ho i muntada ara hien muntada la plom d'era el vides de muntada hien.

—Un muntada?

—Sí, sí, perfectament. Tant com en plom de ballar, i a hien hien en vides grans muntades.

—Sí... ja...

Angie va interrompè'n i se'n va anar a la porta de la sala de la casa de la mare. Va obrir-la, i el jove se'n va anar a la sala de la mare. Va obrir-la, i el jove se'n va anar a la sala de la mare. Va obrir-la, i el jove se'n va anar a la sala de la mare.

—Oh, tant que heu ballat, eh! Però la vida que la humanitat era la que havia conegut fins del Nord. Ella vivia en molta tranquil·la i a mans d'una dona al nord del gran Nord. El seu treball no donava cap sorpresa dels estigues que havia creat la Petita Àfrica a Àfrica, sense altra ajuda que les seves muntres, muntres muntres i elegant llum plàcida. Ella era lleu, perfectament lleu d'una altra manera. Però que Angie tenia la certesa que el gran món li portaria. L'havia donat amb tanta paciència que el ritme del seu ball havia influït al seu ball.

—Si ho permeteu—va dir ell—una història de vides més corrent. Aquesta vetllada és un dels moments de la meua vida.

—Si—va respondre Angie amb una impaciència quasi trègna.

—En direu el vostre nom, si us plau?

—Angie, Angeline Davis.

—És un nom deliciós—començà, somrient, el jove.

Quan Angie podia d'agafar el motiu, el jove intentà a dir-li un mot.

—Allà dalt vivia? Un jove companyer, Vins al carrer Vintimila.

—No, no—respondre Angie prou d'una manta de terra—. És impossible. Vins muntres llarg... gairebé a Birmingham.

—Si això no és res per tu? Bé que això no és gaire estrany al lloc de la d'una d'aquesta muntres, però després d'aquest ball segurament en permetreu d'acompanyar-me. Si no pot dir-me fins a la porta de casa vostra, almenys, fins al carrer on vivia.

—No és el que un jove—respondre Angie amb una plàcida—. Però això és impossible.

—Hi ha una que algú em té molt plàcida...

—Per favor... estigueu, és... ja... Ah, no em podeu ajudar. Però cal que m'ho tingué, ara.

—I no em veuen més ric?—digué el jove—. No podem ésser amics? (No tenia satisfacció d'aquesta vetllada?)

—M'he divertit molt. Ah, si em pogués ajudar... No, no em heu cap pregunta. Vins va poder veure a casa meua. No heu desgraciada, emm. Aquest temps havia d'anar a una altra banda, però heu veut sola perquè heu sentit que si no heu fet... que si no heu fet... algú em c'hauria trobat dintre meu, veu-ho aquí.

Angie plorava, realment, dins l'ombra d'una veguera de taula. Va obrir-se, aliat al partiment d'alguna, en trobà un recordat per l'home i s'ajuntà als seus. El jove callava. No sabia què dir. Però Angie va comprendre la simplicitat del seu silenci i digué:

—En plorava molt de veure altra vegada amb vos, si és que el meu estrany comportament no us heu contrariat.

—Per què m'he de contrariar? Trobo vergonyós que els vostres pares en facin la vida tan penosa.

—Els meus pares són bons amb mi—respondre Angie, però ell no es donà per satisfet—. No

desgraciada, molt desgraciada. Ningú no em comprenia: ningú no em pot comprendre.

—Però jo sí que us comprendré, si m'ho permeteu—començà el jove.

Retava momentàniament diverses solucions i se'n preguntava quina era la més justa. No va trigar a concloure que es tractava d'una història d'amor; una història havia donat paraula de casar-se amb qualsevol simple al qual no estimava, i era tan solida com després m'ho. Era tan bona de temps, que primer s'havia sacrificat abans de donar un dia que als altres.

A la fi, Angie acceptà d'ésser acompanyada en tant que a la cantonada dels carrers Centenari i Trentenari. Van donar-se una pal·la de sucre com el sucre en un bar del nord dels carrers. I abans de deixar-la, ell va proposar d'acceptar la seva paraula.

—Si us plau de prometre—li va dir—si heu de dir cap contrarietat, heu-ho dir.

Quan s'havia afeblit, Angie digué la paraula: John West. Un nom bonic, va pensar. Sota les seves paraules, la paraula indicava la realitat: una companyia d'acompanyament del carrer Nove.

John, John, repetí Angie. Aquest nom li va plàcid.

III

Abans que la seva mare pogués saber per al·lucinar la història de la seva companyia, o bé que pogués saber cap altra, Angie conclouia que en lloc d'anar al Centre de l'Estel va fer cap al Vintimila.

A l'entrada d'aquesta, mare. Ha tingut aquest gust d'arribar que veig sortir amb Regent.

—Ha sortit? Era tan simpàtic, oi?

—Sí una paraula. No heu sortit a ningú. Ha desaparegut. En fi, em vaig divertir molt, amb ell. En va fer veure bones que no creïa.

—Si veu, ¿per què no sortiu de tant en tant amb Maria Taylor? Tinc sentit que va parlar amb vos.

—No l'estimo gens. És una noia, se'n va del nord i de qui al veu. És molt maliciosa. Li faltava temps per aconseguir que heu anat a fer de l'altre a la ciutat, i heu posat el meu nom a la columna de vostres solistes d'El Riu de Caler.

Angie no explicà, però a la mare, la seva mare i estranya consciència. La solista que dins ella ballava els sentiments d'un perdut solista. El seu secret la feia tremolar de cap a peu, amb un tremolar agut i deliciós. Angie tenia por. Des de la primera vetlla passada amb John West fins que el tornà a veure, veia una solista de gènere i de dolor. S'havia fet amb preguntes sense trobar-hi cap resposta. (Com havia pogut el seu estrany comportament?) (Tindrà la vetlla els seus delictes?) (Havia conegut que vivia a les altes de Mornington?) (Deu no, Déu no!) (Potser l'havia conegut, l'havia vista, hui muntres estrany cap a l'Avinguda Leves i agafat el sucre per anar al Banc Sagre?)

La seva consciència, com la d'aquella que heu sentit que sup als moments, no li permetia d'excusar-se amb una bona raó clara. No podia imaginar que el seu únic amic, després d'haver parlat en ella tota la setmana, se'n fagués dret la imatge d'un amic solista que era desgraciada en la vida de família i a la qual desitjava ajudar.

La segona entrevista, però, li donà confiança. West era atent als seus mínims desigs i feia molt de cas dels seus sentiments. Angie podia tornar-se'n quasi valgués, amb tant a amb moltes.

En tres setmanes s'havien trobat set vegades. I en canvi, això no la satisfecia. Si el nord del nord Gran Nord York li havia fet veure el cap, John West li havia volat al cor.

Un vespre, al Cabaret Arch, van trobar un amic de West. El jove estava acompanyat de dues noies. La més bonica les pertorbava molt amb Angie.

—Hauries de dedicar-me al teatre—li digué—. Tanta veu al que cal per a ésser actriu. Potser hauries de dedicar-me a muntres. (No la heu veïa, sempre West?)

Però quan Angie i John es trobaven sols dins el nord, ella deia que no podia correspondre a l'actriu.

—Ah, no pot ser actriu—va dir, la i plorant—. No podria resistir-hi a casa meua... No tan desgraciada...

—Bé, doncs, no hi aniràs, tindrà veu.

West l'acompanyava.

—Al capdavant en els nens que simples partícipem.

—No em trobo cap, oi?—preguntà Angie lluitant al seu lloc amb el de John i estimant-se contra ell.

—Tindrà veu? No, no m'agrada cap per veu... Potser muntres! (Amb quina tipa no volen les muntres?)

—Com és? Jo? Jo no podia casar-me amb William.

S'atura breument i durant un segon va trobar de por. Era una pregunta tan estranya, tan inesperada... (Hauria desobert què, West?)

—Bé—digué John triomfantment—. Ja veig que t'heu fet. Però comaltres vistes en un món modern, Angie. No teniu cap necessitat de casar-vos amb un home que no estimi. No heu de fer res, veu... Res! Nuncia voldria que em permeteu d'explicar-vos als vostres pares.

Angie feu un sospir d'alleujament i s'ajuntà al costat de John; ell va interrompre-la contra seu i va batre-la en l'avinguda.

En arribant a casa, pensant en l'última paraula amb West, es sentí jove de plàcid.

¿I si hagués trobat Hilda Taylor a Emma Ranger a Broadway?... Ah, els hauria mirat amb tanta atenció, que no s'haurien atrevit a dir-li la paraula. Però, ¿i si hagués trobat la mare a l'hotel Robert? Què hauria fet? Hauria estat ben diferent. Tant la mare com l'hotel Robert haurien conegut de seguida i haurien pogut pel costat meu sense altre cosa. He tingut força per aquesta vetlla.

L'endemà al matí, quan el seu pare no s'havia anat al despatx, Angie, envoltada en el seu quinquena llit, va sentir-se indolentment en una llitera prop del radiador. Dins la gran taula del sud, la seva mare ballava un pas per fer un pas d'entrar per casa.

—Si hagués pogut podries casar-me amb, ara—va dir Mrs. Miller.

Angie no va respondre ni demostrà malícia. Només va llançar un cop d'ull a la Singer, que, carregada d'un corrent ple de cables de fil, cabells de feta, fons de tela, muntres deus de l'altre i mig tapada amb una vella

Jeannette Mac Donald

Singular ascensió la d'aquesta artista escocesa que, de parella amb Maurice Chevalier, ha conquistat el món tot d'una amb la delícia de la seva veu i l'encís de la seva plàstica.

l'edifici de soda de la seva mare, romanent a un cost de la sala.

—¿Vols dir, mare, que hi ha molta gent de color, no més clar, naturalment, que es barregen amb els blancs i arriben a tornar-se blancs del tot?

—Són dubtes. S'expliquen moltes històries sobre aquest punt; n'hi ha que són veritats, però n'hi ha que no.

—¿I que els parents, mare, els qui solten a l'altre banda? ¿Quèden l'altre costat, es casen amb els blancs i arriben a ser blancs, ben blancs, ben blancs?

—No se si són felices a no, Angie. Però crec que es preferible que els qui passen a l'altre banda no s'hi trobin. És més que aquí, a Nova York-matxa, hi ha un gran altrevolució blanc, que s'ha anat amb una dona breument casada, i es parla d'un gran altre blanc que també se de color. També es diu que al sud, dos homes d'altre banda un l'altre tant i s'entreguen un negre més que no ho fa qualsevol blanc de Washington. De no ho sé, s'expliquen moltes històries sobre els negres, però quant es troba, hi ha dos haver-hi.

—Però quan la gent de color els pren clar per a viure amb els blancs, ¿per què posen les tantes dificultats? ¿Per què els cal viure entre els negres, quan podrien ésser més felices entre els blancs?

—Ja no ho sé, Angie; ho són però crec que per a viure per tu mateixa. ¿Has llegit el que has escrit a base d'un home clar d'alguns inders d'Indiana? Al cap d'una mica de matèria, la seva dona va divorciar-se perquè havia descobert que el seu marit tenia una dona de sang negra. Llavors ja tenien dos fills. El cas és que ella va saber un dia o altre que all era de color. Ella no l'estimava i se va servir d'aquell pretext per deixar-lo. El mateix passa amb els negres que treballen a casa els blancs: al final que se sap que són de color, poden fer malheur. Deixen estar, diuen, els que desitgen viure amb els blancs; si hi arriben, millor; però, ¿per què vendre's l'acte de malheur per un plat de sopa que es pot tornar aquí així que entri a la casa?

Mrs. Miller va fer oïr la tassa de cap a cap del teixit.

—¿I no es hauria, mare, que nosaltres, persones lleument educades, ens regem obligades a viure llires dels blancs, quan, però per part, ens hi semblen tant? Nosaltres no els podem ajudar com si fossin negres, mare.

—Què dius, filla meua?

Mrs. Miller donà l'espalla i s'omplí en una intenció de cos.

—Encara, Angie. Nosaltres vivim d'una vella família de Virginia que sempre ha tingut els blancs a distinció. Els serveixen tranquil·lament com administradors. La nostra família té la seva història; caldrà que et digues de quina manera van viure les nostres dones la vida que els propietaris d'esclaus usaven d'imposar-los, i com van refusar també de casar-se amb els negres de les plantacions. En tota una història, i com facilitem els indigens de color clar de Virginia a viure amb nosaltres per casar-se entre nosaltres... i com nosaltres, com educats els nostres fills, com ens ensenyem els propietaris d'esclaus, com els pobres blancs ens paraven, com els negres ens injuriaven...

«El teu avi, durant la Restauració, era jutge. Vam ser nosaltres, els seus fills, els primers a fer política, perquè teníem més influència,

més facilitats que els negres. Però quan els blancs van tornar al poder, el teu avi va ser mort a casa seva perquè havia intentat d'organitzar un dipòsit de provisions per a la gent de color. Era el meu pare, Angie, i el teu avi.

«El teu avi blanc era perseguïtament constant com quaranta-cinc anys enrere, quan vam matar el meu pare. Saps però les que diuen de nosaltres, pensant de color clar, i saps però les que s'escrivien. Que som una depressió, que som una criminalitat, i—i aquesta és la meua gran i vil mentida—que no ens podem reproduir. Com que mai ho sabem a qui ataquem de nosaltres, veí aquí que no ens sabem situar.

«El teu pare que no podem color els blancs perquè se són negres. Però que nosaltres els odiam delirament perquè allora en som prop i en som lluny. Els odiam més encara perquè se són negres.

—Entenem l'oncle Robert, mare? Vull dir si l'estimem tant com el meu pare.

Angie havia escoltat sempre al seu parente i l'oncle Robert.

—Sí, filla meua. El teu oncle Robert va ser el primer amic de la meua joventut. En casar-se hi i venir-se a instal·lar aquí, m'he establert voluntàriament de la resta de la família. Ha estat la meua regala que una de nosaltres, Clara-matxa, s'ha anat amb un negre. Però els negres volen, ara han gran com a Antònia, i els pobres de Robert.

«D'altra banda, no se per què són les aquestes preguntes, Angie. ¿Penses les sortides amb Vincent l'heu fet girar el cap? Però nosaltres pertanyem a la casa de color. Els nostres sentiments i els nostres lligams són de color. Serem més felices de restar entre els negres que no de provar d'ascendir entre els blancs que ens han fet tant de mal.

«Pobres papallós! Pobres papallós! Al pati, l'interiorment infernal de la via comanada plorava: «Pobres papallós! Pobres papallós!»

—Qualsevol diria que aquesta gent no té altra feina que fer tocar el història del i dia—remou Mrs. Miller.

Angie balla d'indignació només de pensar en la seva estúpida situació. No podia compartir amb la seva mare l'altre tradicional que estava contra els blancs. Angie estimava els blancs. Preferia fer més al Barri Negre. Ella no volia color ningú. Perquè estava enamorada i el seu primer i veritable desig d'amor tenia per objecte un jove blanc. Oh, i què hi podia fer, ella?

Desembussant la màquina de cosir i posant la roba sota l'espalla. Rrrrrrr... Rrrrrrr... L'espalla tremolava la roba amb un brul. Rrrrr... Rrrrrrr... El cosir de la Singer emplenava l'estança com una petita locomotora. Rrrrrrr... Quin soroll més recordador! Angie provà d'afegir les paraules de la seva mare, que li ressonaven dins les orelles. Perquè ella estava enamorada. Oh, dolentíssim amor! Rrrrrrrrr...

Però a desgrat del soroll, les paraules de la seva mare no podien ésser oblidades, ni podien sortir de les orelles d'Angie, així que s'afegia: jureu a mi i talliu. «Els odiam encara més perquè se són negres.»

«L'odi és una cosa horrible. ¿Per què jo, tan jove, tan entusiasta, veig compromesa en el meu futur i malheur de l'odi? La mare no pot tenir raó; la mare ha d'estar en un error. Jo no puc guardar el secret molt de temps. No puc. Cal que algú m'ajudi. En parlant a John, Creant en ell. Cal que cregui en mi o altre,

John és tan alt, tan bonic!... Tot ho contempli. I així també ho contempli. Els prejudicis no poden ésser més forts que l'amor. Déu meu, Déu meu, quèden-me!»

Va posar el color sobre la màquina i es tapà la cara amb les mans. I dins el pati, la veu metèlica del història ressonava a les orelles d'Angie: «Pobres papallós! Pobres papallós!»

IV

John West regreava Angie a l'estació del tren. Feia tres quarts que havia presat l'hora d'arribada, però ell esperava sense impaciència. Preocupat de distracció's posant amb el braç el punt del seu rellotge, com si després el temps de qualsevol hora d'arribada. A la fi arribà Angie, agitada, emocionada, particularment que la seva mare havia als ulls de John. El seu parente havia pres facilitats per a un teatre de la ciutat baixa. Ella havia volgut d'acord amb el seu pare que s'havia de trobar amb una amiga. Però mentre es vestia, i abans que els seus pares haguessin sortit, la tal amiga va començar. I Angie va haver de posar amb a tota els recursos i a totes les tècniques de la seva joia diplomàtica per resoldre el conflicte.

En tan breu temps explicant aquestes anècdotes, que West va tenir el rebent desig d'abandonar-la i de buscar la Clara-matxa, per primera vegada a la vida, John va comprendre l'horror de l'acte de la Clara-matxa de la ciutat, sense cap més al veure, plena d'altres anècdotes que se senten de totes direccions.

—Pens un tant en tot pel Central Park? —preguntà John.

—Pens.

—¿No voldries pas prendre una tassa de cafè, ara?

—No; preferisc el parc.

El text arribava i donà milers i més voltes dins el gran parc, envoltant d'altres anècdotes que ara donen l'horror a tota l'espera amb el malheur desig. Van estar molta estona sense parlar...

Al capdavall, Angie va dir-li a cau d'orella: —Si jo ho diferent, ben diferent del que és, també m'estimaria, John?

—Jo no estimaria de totes les maneres.

—Però, ¿i si ho més diferent del que es creia?

—¿Per què són les aquestes preguntes tan estranyes? No són més que una mica original, típic i encara.

—Però si ho més, si ho ho hi. Dites si gentil...

—Per mi sempre series la meua meua encara i més blanca del tot.

—Però i si no ho tan blanca com se pensava?

—Us estimaria, encara que fossin així.

Xixona! Era tot el que podia imaginar de dir.

Van sortir del parc i se dirigiren al Calhoun Arch. L'espectacle no hi era gens interessant. Un grup de dones que havien començat els seus danses amb moltesia. Angie es sentia incòmoda, solista.

—No tinc gaires d'espera aquí, segons veig.

—Hortin—va dir John—. Anem a dir que les pobres actrius són ben moltes.

Van vagar una estona pel carrer i a la fi van arribar davant un gran dancing on s'anomenava l'ensenyament gloriós de Pats de la Lluna. Angie recorda indistintament en el Barri.

APASSIO- NADES

en

Gabriela B. de Llanusa

Cerqui l'emoió. Tot me'n parlant:
el cel, sense, amb revolada deu
prop del sol, que els sentits amuntagera,
entre els membres tot feliç; i l'aire boia,

passant com un alè, dins les ales
primes que un sospir... Llavors fou
com así tot cercant les tendres gales,
al jardí. Hi he trobat, encara amb vos,

una penella viandada, expressada...
Ja en talle el meu cor, del tremolir
de ventura. A les mans, embadalida,
sens trencar-la, a'les per el bonapàl.

— Ah, rosa, tan ramosa, la primera
que has estat en meua en el jardí.
Si em creïaves, havia i molina,
dell ja et veia abatre el teu dent?

Me l'has donada, una llei de vida,
mentre em della tot mirant les deus...
Tu et braves en l'aire, dequidada
pel matí gloriós; no c'era un fetx

L'home, com a'ho de a mí... Però l'home,
si amaria les llums del teu estat;
dela, mentada una feliç tendra,
i al sol la tremola d'emoió.

A la tarda, a aquella hora, que es festa
la clau per fugir; plena de veis
vindrà la llum, per la teua festa,
i el cel, vent, d'afegir d'estela.

Llavors, ja l'he mirada, potet, amb la pena
d'haver-se des del teu gloriós.
I en ton cel, una llumina sense
creuant amb per a clau un fet

que no es pot defugir... Ben bé, tu, rosa,
embadalida, ventura tot dia de.
Senta quasi esfallada, ben desclaua!...
Mira, ja, també tinc el cor malalt?

Oh, els meus braços ben oberts; la vida
un pler m'ha deixat d'estela deus.
Sura, he trobat, de la feliç,
i m'he estat la meua geneta...

Però ja no és así. Tu, capítol essent me,
de goig m'emplena el teu matí llig.
Dintre del teu encant, rosa, el cor per me:
que el meu cor no sigui malalt?

Vull que en el símbol de ma desventura,
mentre els meus dies aniran fagint;
que que seria em sigui meua. Atura,
una bella, el meu pla! Així, menta.

com tu he feta, tota dolça llumada,
expressada d'amor, i amor, tan sola,
la clau m'ha bella hauria espada,
i el triomf d'ella, dament nostra pola.

Cerqui la emoió, i l'he trobada.
Brega, oh, rosa, dament l'aire lleu!
El cel, la festa, l'aura de revolada.
Tot bella, tot és goig, al voltant teu!

Un model californià de vestit de bany. L'esbaltada amb una gràcia
contenint l'estela Mary Castle de la Mestra Gabriela B. de Llanusa

IDIL·LI A QUATRE VEUS

per JOSEP MIRALLA

Trencant, trencant, el senyor Magí va trobar el seu ideal. Va aturar-se, donà una llambregada deu metres ençà i altres deu, enllà a comptar des dels seus peus, i elevant entusiasmàticament el braçó en terra va cridar:

— Aquí és a casa meua!

S'avengonyí d'haver cridat d'una manera tan insulsa, però en veure a seixe testimoniis tant a dir-se abansant la veu:

— Sí, sí, aquí és a casa meua!

«Sí, sí», havia de dir el senyor Magí, «sí, sí», però es va dir «sí» i potser tenia raó, perquè al bé l'extensió de terreny que acabava d'adquirir d'un cop d'ull era una clapa de joncs, una altra de herba i una altra ermita, la casa que pensava construir-hi ja era feta i el terra dins la seva imaginació.

No que calia canviar de la seva mansió; al senyor Magí li plia la rusticitat, les lligures guerres engarbitades de tendres, les finestres embolides de panotons, les cambres al·lucines d'espèies i el por reeixit tracte compli-

ment de dels seus maners. Però en els quatre anys de solitud que dula, com més anava més sentia un pes a la consciència que en el delirant tranquil al sotà els tendres de les ligures al damunt les panotons de les finestres. «Per què no em fan fer una torre, Magí? De casat, aquest pèrc de la Carmeta, la seva muller, m'entaparrava poc al gal·ler; en canvi, de vidu...

Ara mateix s'estava repopat a la seva cadira separant l'ombra de la porta; així no té cap transcendència. Els seus maners trobalaven l'estal·le; tampoc no és cap cosa transcendent, però les transaccions que li acrivaven el disparen a pensar en la seva Carmeta. La seva, amb aquella arrega de constructivitat al front, digestada de porar l'esin entre gent franca, però bona, fent-li retrai de bende la exposada cada dia per tres a aquelles oluts tan poc aliats al seu olfacte soluat, i, solertat no perdona-li el no haver sol·lel·l aquell desig tan d'ella, ella que no havia estat mai una dona de caprici. Pel·la seva dis-

tingut el senyor Magí li dialoga eterna, entindut solentendut-la. Va ser un diàleg llarg, llarg, com aquells del bon temps del festeig, un idil·li que si no fos exagerat es diria d'ultrabona, un idil·li que desavengava el finat de la auiler perquè el senyor Magí li acollava la raó, es pot dir de no haver-li regalat una torre i li condonava que cada any havia sentit el ru-se de la passada indelicadeta. Ja no el va la tenir més aquest ru-se; Faria edificar una «Vila Carmeta» tal com ella l'havia desitjada. Podia descansar tranquil·la. Ara mateix es posaria a la torre, llum, decidit, el senyor Magí tenia sol-

lides collides, l'atenció de les collides, l'entusiasmant el diàleg intus amb el record de l'espera ligada estat una realitat més palpable que quant el solentat amb l'espera vident, abans d'una l'ombra temptadora de la porta, perquè el braçó punxat i l'adellat creuant el finat amb el temps s'alçaria «Vila Carmeta».

El va trobar, ja ho hem vist. El va trobar l'ofert a la difunta Carmeta. Li plia! Era del seu gust! Si Doncs ni una paraula més sobre l'entusiasmant «Vila Carmeta», la breu es convertiria en jell i el bon moment més bon que mai per fer-li aquelles dormidetes d'haverat diant que al senyor Magí li eren mil·le vida.

Va tornar-se'n a la massa gairebé corrent. Atalutà grua i alen per saber qui era el propietari del seu terreny, l'la la maleta a contravista, va perdre quatre dies de grua per fer endre el propietari, i al cap d'uns mesos tornava a recuperar grua i alegria davant les parets de «Vila Carmeta» que cada dia s'alçava més al contacte de les mans tristes.

Ja era feta, ara. Blanca, blanca, com un colom indele de pendre el sol o de refugiar-se a la pineta. El senyor Magí s'estava contentat, la terrata, solertat, l'entusiasmant un mirador solertat, sense nome, des d'un podria veure tota la camara i més enllà i tot, amb la mar a un costat, no molt lluny, ampla i llura, i algun grecy de Pinera, remat, herba, a l'altre. Ah, si la Carmeta fos viva, quantes miralles li hauria fet! «Tagrada, Carmeta, l'agrada! Com deus somier solertat vident els seus desigs acumperts! (Oh que m'era bon cas d'haver estat tan tard i d'haver-se fet insolentat aquesta alegria tan bona».

«No n'hi ha prou encara — tenia a dir-li la Carmeta d'al·l' un bon que es trobés; i el senyor Magí va negar-se'n. — No n'hi ha prou. Ha de pensar en el nostre fill, també. Tenim més el negat que el fill i així no em deixa jugar grua».

Té raó! El fill! Ah, pare desnaturalitat! Quantes vegades l'havia anat a veure! (Dues, tres, cada set!) Ah, si es tenia de raó la Carmeta acumperts d'estimar més el negat que el fill! «Havia portat bon galdonament, tantot!» Si donar satisfacció a la muller que n'era here, si l'havia-se al fill, morta la mare...

L'entusiasmant del senyor Magí va arribar al punt de fall. Més susceptible als remots que a la realitat, havia tretat un bell i desentimentalisme que l'havia dut a edificar «Vila Carmeta». L'fill no era pas intercompat ni havia caniat de tot, només que ara l'la real: Ramón, el fill. D'hi faria. Revertirarien la mort d'una la seva vida i el senyor Magí es sentiria més vida que mai, més pare que mai. Havia de fer veure el noi, no li havia més.

Les campanes de la ben mallorgueta, dedicada aquarellia de Miss Margaret Hall Jones, jaqueta artística nord-americana

Havia de fer venir el noi, ara que la torre era a punt de rebrer hostes. El pobre Ramonet també havia d'estar llp i cuit de veure's tancat al pensionat sense més esbarjo que el re-
correr desolats, reglamentat, encastat... Tan-
tal havia estat tardà en aquesta residència, però
veia, no hi ha mal que costi anys d'arribar, diu la
gent. Quanta anys devia tenir el pobre Ramo-
net, ara! Treient! Catant! Més, i ara! Betar, just,
setor. El pobre xicot devia pensar-se nombros
de pensar que tota el seu ja li apostava el pèl
molt i encara no podia lliurar-se definitivament
aquella bata entremallada de noi ar-
rancat.

Ramonet se la treuria aquella bata. El se-
nyor Magí entrà a cercar-la de seguida. Ja
devia ser tot un home, un home amb
postulats curts, entremallat, com sempre, via
com una corbata i acompanyat per vint-i tres.

Una carta breu, una escena d'emoció, i Ra-
monet, sense bata, ja feia costat al seu pare
canal de «Villa Carmeta». Pel canal no va dir
gran cosa; segurament l'emoció el cobria. En
arribar:

— Què t'ha sentida, noi! No he volgut en-
tendre la lletra que hi havia tu. T'agraïa!

— Molt, pare.

— És gran, oi!

— Molt, pare.

— Paja, vaja al menjador! Eix, quina vida
més esplèndida!

— Molt, pare.

— Molt, molt, molt... No saps dir altra cosa
Ramonet!

— Sí, pare.

— Doncs digues, home, digues, no Catant!

— M'agraïa, pare.

El senyor Magí es apuntava a la porta.
Aquell era el fill merceder per vint-i tres! Adéu,
fill! El sentiment al honor de la mare!

— Què té, pare!

— Res, noi, res!

— Que no es troba bé, pare!

— Sí, fill, sí! Però em sentida, fill, que al
pensionat, fill, se t'han begut l'entusiasme, fill,
fill i fill!

...

Estava esclapant el senyor Magí, esclapant.
Els anys de reclusió havien inflat en Ramo-
net de la manera més desastrosa. «Chara im-
teut» — no s'hauria volgut d'altre! — però ha-
via perdut aquella vivacitat que de petit el
caracteritzava. Ell havia volgut que de bones
a primeres el noi s'agués lluitat a les delícies
del jardí, per exemple, ja que Carmeta no
havia tingut aquest goig; i que a l'hora de di-
nar seguis amb entusiasme el to de l'assortit
que pesaven les paraules als llavis del seu pa-
re; i que no es mostrés esquis d'un cap de
dia a l'altre, sinó suspensiu, variable. En
definitiva, el senyor Magí volia que Ramonet
l'ajudés a refer aquell fill d'entusiasme. Però
el noi no estava per seguir, segons com
una ànima en pena, s'acostava al bosquet amb
algunes novetelles als dits, feia un parell d'hores
de caní per adefellar-se en el bany a badallars
com un desesperat d'un cap de dia a l'altre.

Ramonet s'acostava. Acostumat a la taula
del pensionat, trobar-se de cop i volta al con-
tat del pare rombós i monomaniac en una
casa solitària, era un salt massa gros i sobtat.
A ell li hauria plagut de plaguesar amb com-

panya i aïguera, no ten-
dre convèncer d'enter-
nament encara que fos
a base d'un tema tan
respectable com el re-
cord de la mare difun-
ta. Però a «Villa Car-
meta» no hi havia més
companya que el seu
pare ni més compa-
nyes que la mare i
la cuinera.

— Vinga, Ramonet,
venga; acompanya't aquí al
meu costat, i m'acom-
panya, ja saps per-
què t'he fet aquesta
torre...

— Pare... — suplicà
el noi davant la
perspectiva d'una ma-
na de novetats d'i-
nimes.

— No em diguis pa-
re, ni al pare, ni al
pare! Em prou per
l'ex Josep de les Llin-
tes, noi! No ho sé ja
de l'arribar! Si no et
placen les meues opi-
nions, no les rellines
ni i clar, amb para-
les llargues, sapo! llar-
gues! M'exaspere
que només sapigues
dir el pare i no pare!

— És que sempre
citem parlant del nostre tema, vint-i jo.

— Doncs de què vols que et parli, del temps
que hi Calor, he, ja ho saps. La més, senyora
que no et recorda que si en aquest moment
estem asseguts als pins de «Villa Carmeta»,
és gràcies al record de la teua mare. I tu no
t'ho recordes gens, d'ella; gens! Per això cal
que t'ho parli jo, perquè la veritat, que hi
estàs obligat. «Villa Carmeta» és un record,
un homenatge. L'aquest record i tu i jo, som
una mena d'idiota a tres veus, sapo!

— Ja he fet enviar aquelles novetelles, pare!

— Sí, pare! Les novetelles! Ah, en això sí
que hi penses. Vés, vés, no t'importa més
vós. Les novetelles... No al no, la meua ho
saps. — I acompanya't — Llegia tant com vol-
gués, noi. Llegia fins que el cor et digués prou.
Jo m'escrito fins a la nit. Al, senyor! Al, se-
nyor! Que el fill no vulgui sentir parlar de la
mare i els masovers no tinguin prou boca per
salar-la!

Ramonet s'apropà de l'abellucada del senyor
Magí per anar a cercar les novetelles.

— Roseta, Roseta.

— Mami, senyoreta.

— Em vol donar un paquet de llibres que
has arribat avui!

— Tingut, sí de secret.

A dretes o a tortes, les mans de Roseta van
quedar preses en les de Ramonet. Un rubor,
un somriure i una punyeta. Res més.

El rubor, el somriure i la punyeta van re-
produir-se d'altres vegades, i for per aquesta
reproducció, for que el senyor Magí, després
i després, no havia reprès el seu idiota a tres
veus, Ramonet amb resistent el caràcter en-
ternallat i corrent de tota la vida. Roseta

opinau que d'en-
ternallat s'hi havia
ternat massa, en-
ta que el senyor
Magí seguis creient
que el pensionat
d'havia begut l'en-
tusiasme del seu fill.

No li passava per alt, però, el canvi de Ramo-
net, només que no se'n sabia explicar la cau-
sa, i quan tractava d'entendre la es posava les
mans al cap i tot ell s'entremorava.

Un dia, amb una lletra als dits, va presen-
tar-se a la cambra de Ramonet. Va arribar just.
Així que obri la porta, va veure Ramonet oc-
cult a la gamba de Roseta.

— Ah, grandiosos, més que grandiosos! Al-
lí, estant!

Roseta, pàl·lida, tremolava a un costat. Els
ulls del senyor Magí treien foc. Els de Ramo-
net van assessorar-se de pressa, tota la sang
freda del cos legal trapella en vint-i tres ajuda.

— Sí, pare, estem així. He trobat que des-
afinava en l'idiota a tres veus, i m'assajava en
un idiota a dues.

El cosinet de Ramonet de poc de poc se li
fé al seu pare.

— Vés-te'n! — li va cridar. — Vés-te'n. L'en-
de Andreu m'acorda que t'he deixat anar una
temperada. Vés-te'n, vés-te'n ara mateix, de so-
gista i tu...

Però Roseta ja s'havia escapat cap a la
cuina.

Ramonet va sortir aquella mateixa tarda
cap a les possessions de l'oncle Andreu. Roseta
va fer tan feble el paper de víctima, que el

*Genetia, una altra
aquarilla de Mar-
garit Hall Doney
que representa l'anti-
mitat d'una vella in-
dústria mallorquina*

senyor Magí va sentir-se quedar-se consternat i en la va acomodar com era el seu costat. Arbore de santa ira, va sortir a col·locar-la en la nit del paisatge. No volia anar a la mala; havia d'explicar l'origen que dula pontal al nostre i aquesta perspectiva no va fer-li gens de gràcia. Així és que va abandonar-se a l'inert, allà on el menaven les seves paties. I les paties el van menar a un claustral esclat. El següent va ser llarg després s'esclat al magí i es trobà amb un paisatge desconegut. Orientacions, va creure que havia donat el tomb al gajolet que començava en la clau de planta de «Vila Camarita».

Un canvi curiosament conservat va fer-li suposar que per aquella indolència desconeguda per ell devien haver-hi d'altres edificacions, sense el mal, millor que trobats estranys. Va començar-se i l'atac al canvi. Hi havia les vintelles, espelmes de porcel·lana. Les va seguir. Al cap de deu minuts va trobar-se amb una altra terra solitària, «Vila Florentina». Un altre vida malencollit, potser? No. Una vida. Va veure la història dels reis de la triple i la solitud. Era un altre, amabilíssim. Els va fer dir que ni l'un ni l'altre va saber res cert i es van obrir moltíssim la casa.

Cada dia, a l'el el senyor Magí voltava la senyora Florentina, o la senyora Florentina voltava el senyor Magí. Pàl·lidament, sense dir-se'n compte, havien passat de la cortesia cerimoniosa a la cortesia sense caràcter, d'aposta a l'amistat franca i a la intimitat en l'amistat. Els primers dies parlava d'insubordinació, els següents, de dues d'elles; els altres de la vida llur, i els altres encara, de la plana de l'avenir. La senyora Florentina no tenia desconfiança; el seu futur, diuen, era el de la no fa el mateix que el seu present. El senyor Magí, va veure... El seu futur, el senyor Magí el feia i el desfeia cada dia en posar-se a dinar. Abans el tenia ben trapat. Ara... El preocupava tant el seu futur que tres cartes de Ramonet d'unes lletres, per descloure, una l'una una altra pàgina. Perquè és el cert que ara comprenia l'innocència de Ramonet en sentir sempre la mateixa tonada; el comprenia tant aquest emmurriament, que ell mateix s'havia sentit apartat, per una ignota força, d'aquell món de la seva vida. Així ho va declarar un dia a la senyora Florentina, i al senyor Magí va sentir-se agorarat. Parlaven del secret, i el senyor Magí explicava la trajectòria de Ramonet.

— Què li semblava el meu Ramonet, quins ho va pagar?

— I ben mirat — va fer la senyora Florentina jugant amb les barilles del seu vestit — i ben mirat seria real, poder això.

El senyor Magí va obrir una ullada.

— Com dir?

— No vull pas dir la seva conducta... La real li acordava plenament en les penes. Si se-
nyor, en ell li entre dues persones d'aquest món i una de l'altre, ha de sortir ben desolat.

«L'estudiant rus de la Sorbona» dibuix d'Enric Ferrer en l'exposició que amb en Frederic Bihás ha celebrat al Circl de Belles Arts de Madrid

— Sí, de clar, també ho comprene així ara.

— I ja veu al va veïant, amb l'últim a dansa veu! I espero quan caigui els vint anys!

— Oh, doncs ser terrible, Ramon!

— Terrible! És irònic, vostè, senyor Magí. Ja diria magnífic.

— Rectifiqui, senyora Florentina: serà magnífic.

— Rectifiqui per atenció!

— Per convicció, senyora Florentina.

— Va de pressa a sentir convicció, trobo.

— N'hi ha que arrien de seguida. Com aquesta. (Com ho de trobar horrible una cosa que en aquest moment trobo magnífica?)

— No l'acabo d'entendre, senyor Magí.

El senyor Magí, segurament per fer-se entendre, s'alçava de la taula i s'estirava estretament darrera la que ocupava la senyora Florentina.

— M'entendrà de seguida. (En quina estat

d'esperit li semblava que era trobat en aquest moment: en un de terrible o en un de magnífic?)

— Oh, veu!

— Magnífic, no en dubti, magnífic. Els veu no són cap destorb perquè un home es senti divinement bé al seu costat.

— Senyor Magí.

— Tan divinement, que la meua terrible idea al m'obliquen a veure l'any de costat per tota els dies de la meua vida.

— Senyor Magí.

— Ara veu podrà dir, amb convicció de causa, si la veu dels dies de la meua vida no és una cosa terrible o bé magnífica.

— Senyor Magí.

— Magnífic, no és així?

— Magníficíssima!

Va esclatar una rialla rígidament.

— Estàvem tan sols.

— Vivem tan tristes en la nostra solitud.

Una troia discreta van separar-se.

— El senyor.

Abans que Roseta acabés d'anunciar-hi, Ramonet es plantava a la saleta i hi quedava petibet.

— Ramonet?

— Reu, res, perdó. En creia que estava malalt. No creia. Perdó.

— No el retira. Acosta't. Et presento la senyora Florentina, que, amabilíssima, durant la teua absència m'ha ajudat a conlegir l'últim.

— Concilia la mania, la senyora! — interrompé Ramonet amb ganes de fer-se ben veure.

— No, fill meu. No la concilia, però s'hi he parlat tant i tant, que és com si l'hagués tractada tota la vida.

Ramonet va fer una inclinació cerimoniosa.

— I tant et concilia a tu, perquè tant s'hi he parlat, de tu.

Una altra inclinació cerimoniosa de Ramonet, corres-

posta amb un somriure un pic ruborós.

— No, no t'acostis així, que ja sap com les ganes, en tocar a l'últim.

Ramonet s'havia volgut moure.

— Part... ja.

— Sí, tu, tu. Tu no m'has volgut ajudar mal a conlegir l'últim a tres veus; l'has trobat desolat i l'has preferit a dues. La senyora Florentina també l'hi troba de desolat.

Ramonet se caparrilla-se.

— Ah, sí?

— Sí. Per això m'ha ofert el seu cos com per conlegir-me un altre. I no a tres veus, si-
no a quatre.

— A quatre? — tornà Ramonet desorientat completament.

— Sí, a quatre: la senyora, tu, jo, i... i el senyor Recto, que hi diu la darrera paraula. Veus veuets fan créixer que Ramonet encara no ha vingut de la sorpresa.

La Mare de Déu de la Glòria

De que un bon dia, de cap allà la meitat del segle ix, un cert bon d'artista s'entossuà a ferger l'estira de pedres i gleva amuntegada en un regle del sud que hi ha a quètes piques del que fa avui públic de Sant Hipòlit de Vellregà. I dia, també, que una còndida pastora, l'eterna pastora que des de sempre ha acompanyat els homes dels muntanyes, estranyada d'aquella manera insistent de gratar, data per la més ingènua talassaria va acostar-se al munt de pedres i gleva. I vet aquí que l'estranyesa es transformà-se-li en beatífica sorpresa quan va veure que darral les pedres s'havia una mena de balma que guardava, entre les gleves apassades per dues columnes, una imatge de la Verge Maria, molt tranquil·la i somrient, amb el Noi a la falda i una poseta a la mà.

No costa pas gaire de imaginar-se el rebombot que el miracle provocà, no sols a les muntanyes sinó per tot Catalunya. Dament la mateixa balma hom erigí un santuari sota l'advocació de la Verge Maria, que per la manera com fou trobada, anomenaren de la Glòria; i les despulles de la pastora, morta per Divina gràcia a l'edat dels deu anys, anaren a reposar en un recó de la cova benaurada. La pietat popular, sensible a tot allò que sigui fabulós, endurà el nom de la pastora fins als aïres: tant, que la devoció que de diet perdonava a la Verge, se'n va ressentir. En aquesta darrera temps, per moment superior, han estat tancades les portes del recambrat on ja en els seus més o menys autèntics de la felicitat pastora, per tal que les adreces devotes vagin a raure en el seu lloc

El somriure de la Mare de Déu de la Glòria

natural: als peus de la Verge hispana, benedicteja qui presideix ho i assegura a l'altar major, amb el Noi a la falda i la poseta a la mà.

Cert que la segona versió, que a hores d'ara imposen els erudits en matèries religioses, és més planera, per bé que esmorteix l'airiada poètica que tant cridà a l'espendor dels miracles. Aquesta erudició assegura amb documents a la mà, que la denominació de la Verge de la Glòria, prové simplement d'un cert grup de fides es-esclau que s'aviagarien, sota el nom d'Arxiconstantina d'Indivinitat, a bastir un temple a honor i glòria de la Mare de Déu, la qual anomenaren de la Glòria, per tal com ella era en els antics conceptes de glòria.

És clar que aquesta explicació no potia acotar la fantasia popular: la gent anà a les festes del santuari amb ciris i presentatils, i als aïres se'n hi encanten així que veuen la pastora amb aqueta i el bon senyalat per la mà divina, tan ben afegida en escultura al cim del portal de l'església.

Després, ja se'n recorden de la Verge trobada, que els omnia amb la manera de la cara emblesquida per un pintor males mans de l'any dom.

Si una setena es troba de pas per les benedictes terres de la plana de Vic i es acut la bona pensada de desplaçar-se set o vuit quilòmetres cap a la carretera de Ripoll, per donar un cop d'ull al santuari de la Glòria, se us en podreu.

Focal al cim del sud de cara la carretera, són acompanyats d'arçades, en del Ter, es dirigeixen en el cor del paisatge austriac, verd de roures, amb les singleres de Collserada, de les Gal·lèries, del Pic de la Glòria que el tanquen. I si per un no heu vist mai el santuari i el seu trobar-vos de cara

a una església ermitana com estava acostumada de veure per aquests munt de Déu, un meravellat de trobar-vos enfront d'una magnífica església, obrada per fora i per dins a la manera barroc d'aquell barroc català que tanta bella senyala en delmar una d'elegància i solenitat.

El temple, bastit entorn dels vint metres de diàmetre de la cúpula, emmarca la magnificència de la cúpula central, tot de tanta tallada i polserada per mè dels marbrers Sanyer i Farfala, cap a l'últim terç del segle xvi. Després, en el canel, veure de prop la imatge de la Verge, adornada amb capelles escultòriques: un flaire en les delicadeses del retaule de l'altar del fons, havent com tot el temple d'ench que un llamp malestrat, en 1718, destruí el primitiu: avui la superba corosa de la imatge, doctra del que de Carles, constelada amb sostres del Montseny i amb canells maravillosos, prodigiosa troball d'obscureta vigatana, del xvi.

El canel és doblement interessant pel fet que en un dels altars laterals hi ha representada una Fugida a Egipte, de Maria Colomer, de Vic; i allà mateix se us s'havia restat tantes vegades Ma. Verdader, en els seus deliquis mètics, distret fins de veure que tanta propulsa d'alimentar-se en l'interior del temple amb els personatges pintats als retaules. Dament l'altar compingut la Fugida a Egipte, llavors de la seva estada a la Glòria, on es veien el «Roser de tot l'any», de bona anomenada,

La Mare de Déu de la Glòria. Santuari

Un llibre interessantíssim sobre Francesc Macià

Francesc Macià, cadet, a 17 anys, quan s'inscriu a l'Acadèmia de Guadalajara

Els «Quaderns Blaus», aquesta bella sèrie de monografies que dirigeixen Miquel Aguilar i Carles Soldevila, s'acaba d'enriquir amb un nou volum dedicat al President de la Generalitat de Catalunya.

Dos dels volums dels «Quaderns Blaus» han reflectit darrerament l'actualitat catalana: el volum dedicat a Santiago Rominyol i escrit per Carles Capdevila, que és ja a la seva segona edició i on han anat a cercar detalls i anècdotes del gran artista català gairebé tots els articulistes que han parlat de Santiago Rominyol amb motiu de la seva mort, i el nou volum dedicat a Francesc Macià que és també de palpitant

actualitat. L'autor l'ha articulat amb els següents capítols que donen una idea justa sobre el seu abast.

- I.—L'Home-símbol.
- II.—La carrera militar.
- III.—El camí de Damasc.
- IV.—El polític no conformista.
- V.—L'exili i la revolta.
- VI.—Dignificació.
- VII.—Indeclinable.
- VIII.—President.

Només amb l'enumeració d'aquest contingut hem veu que l'autor no ha negligit cap de les facetes essencials del caràcter del President de Catalunya, ni de la seva història, que constitueix un veritable apostolat.

La història del catalanisme és la dels seus homes representatius, i contribuir a l'estudi d'aquests homes és anar fent la història de Catalunya. Els «Quaderns Blaus» han adoptat un títol genèric per a la col·lecció de biografies que contenen; aquest títol és: «La nostra gent». Estudiar la nostra gent, popularitzar-la i fer-la conèixer del gran públic és obra de vulgarització i de patriotisme.

L'obra és profusament il·lustrada amb bells gravats com els que il·lustren aquesta plana i amb moltes caricatures que es referencien a diverses èpoques de l'actuació política del President. El text és escrit per Alfons Maseras.

Macià als 15 anys

Macià en 1906, al moment de la Solidaritat. Dibuix de Ramon Casas, existent al Museu de la Ciutadella

D'escriure d'una exposició que no va pas aconseguir fer conèixer el que es mereia l'obra d'aquest pintor, els bons amadors, els que visiten més els tallers que no les exposicions, han tingut ocasió d'admirar una ja nombrosa sèrie d'aiguades de les que ens és gràt reproduir, en aquesta pàgina, algunes mostres.

Vicente, en decidir-se a cultivar l'aiguada, no sols s'ha endinsat en una tècnica completament inexplorada entre nosaltres, sinó que ens sembla ha trobat la tècnica que més s'adua amb el seu temperament, fins a l'extrem que, en ella, desapareix aquella sensació de superficialitat que donaven alguns dels seus olis i va en canvi d'adquirir una veritable personalitat.

La seva manera de compondre, completament arbitrària i fora de la realitat, el situa, ja des del primer moment, en contradicció amb l'únic artista modern que, al nostre entendre, podria comparar-se-li: Raoul Dufy i això, no sols per la riquesa amb què sap jugar els grisos sinó també perquè mentre Dufy, que és un realista, es val per a excitar la seva obra de mitjana preferentment gràfica, Vicente, que és un somniador, juga sense parar amb l'ambient de les seves obres i té en l'imprevisió un dels factors més essencials de la seva estètica.

No desconeixem la lluita que per l'artista modern representa, el desig d'obrir-se camí en mig del cada dia més dens cúmul d'escoles i de tendències: sabem la gran tragèdia que per ell és, no ja el reeixir, sinó el no reeixir per mitjana dignes i sense el truquisme bastimós de certs pintors en els que la sensibilitat és un pur mite.

És perquè en l'artista que avui comentem ens ha semblat veure-li la més pura voluntat de reeixir i un argut de qualitat que ens garanteixen l'èxit, que ens hem decidit a ocupar-nos-en a fi de situar-lo, com cal, a la llum del dia.

Conxi.

ESTEVE VICENTE

(A dalt) — Una lluita, vengle de figures femenines en posats diversos. (A baix). — Passant, figures desfilant sota els arbres. Totes dues obres són pintades a la guàtxa.

BIEL

PER A. ROSICH CATALAN

A Jaume Rosquelles

Manxaron, camins solts feren un rodeo contrari. La dona, vella, menuda, anclada de faccions, vulgar; sola els ulls se ho creu pels que reflectien un desmuntat infant que es feia present en mirar el company. Ell, robust, vinciat de cames, amb els braços de llargirles esportistes; al cap un garbó de cabell roig, color de noure. A la cara ampla, plana, els ulls clars, inquietos, inexpressius; a intervals, pendents amb la boca en creixent insòlit, talment un portent per lluir la meravellosa del dentat, blanc, impenetrable. Amb un sac feixuc a l'espatlla, poderosa, de coquet suggerit la imatge de l'armagatzà.

Aquest home corpulent com per paradoxa, era Biel l'orat pacífic; ella, la seva mare, dolça pontal gelós i comprensiu de les vel·lituds del gran infant, trist fruit d'un amor pur, efímer...

Arrilaven al poble amb les primeres llums d'un dia de primavera; eren una mena d'algafarot dibuixat en mig de la tendresa del paisatge. No passaven del rural; els retingué una instintiva mallesca, plòst de moltes rebudes inhumanes.

Un casallot ran del camí els troptà; els mira furtius, restes per terra, una de les habitacions apropiada, el jac de palla... Des d'un altre viquerren; ells provarien de guanyar poc a poc la tolerància o millor la indiferència col·lectiva.

Silenciosa, assegut a un marge moixeres un amo de por; el sol, que ja els testa coneguts, hi afegí la branda benefactora.

Tot poble que s'estima i del seu benestar; així potser els disculpa de no voler-se de lluna.

L'ofensiva començà de part de la quitxalla, a la mitjana tarda. D'antany una curiositat curata; després els brívells es multiplicaren; ja hi són tota la gama i d'aquí ve que de la riallada i de la feblesa innocent, arriben a la gresca de les pedretes que mortifiquen. Biel, assegut a la porta els mira de gairell i ensoma a distins. La mare capta pel pols; a la fi se'nse enmig, amb gest bènèic i un assió de dents, els esbarreja com a un vol de perdals. L'han vist tan gegantia, tan matiner... no tornen.

L'endemà l'agutell comparrin el casallot i din a la dona per ordre de l'alcaldia que marxa de seguida. Biel és allà prop; de sobte — qui sap què li crida l'atenció d'aquest del missatge — s'hi atansa, l'engripa pel mascler, li riu a freu de rostre en la destrempat i després se'n torna al seu recó. L'home, pàl·lid, fulg esblat; la dona el segueix de lluny. Ha tocat ella sap què els cal reprendre el rimatge arcaic. Ja esbarreja de què el fill no és petitiu, sola ha concedit una trena...

Capvespre, Biel amb un següet de moia

capvespre roda p'els voltants de la font. Ara ja el comencen, els plans el brandoleig del cos del poder ont i amb faccions i poderets fets que es despaquien i estallaven resultats que els estades non. Ve que un genèpiu, amb una diònt que mala intenció, el colpeja el rostre. El caire viu li ha tallat la pell; l'home, adolorit, es revolta. Comença un macab, ferbates i no ho paga el faccós insubornat el moment de la colla. Biel l'armesga vers la font engrapat per la bota; la criatura per l'esverament al pot plorar. L'home ara a la pica amb l'entorn als genolls i malda per contenir-se, no llença algua poia que l'alcata d'a genoll.

A vegades el terrer torna esclatit; el present juga el mecanisme, el líquid rebot furient contra la llana i els molts. Biel riu; abandona el noiet i per protja imitativa prem diverses regades l'alcata amb el cap i es posa fet un xup, però riu, riu sempre. Ja solen els galifardons sense enmig i ella de lluny l'encorvalgen, li coregen les rialles. El gegantia ara fa com un uia reher; torna a la mare seguit sempre per la quitxalla que ja li són acíen. Ella no ho veu; en veure'l arribar els dispersa, fulmina l'excusant amb ulls de femella esbafida.

S'ha fet de nit; mare i fill són sola ran d'un migret calis. Mentre ella l'amoixa Biel s'clinga i sense parades, amb un granj comort, agredir la carcia inselable. La lluna vessa llum claudida aquí i damunt del poble inhospitalari.

Calla viure; ella no es plàyer l'esforç i lligats amb el treball el comentari de la creu que dula; aquell alleujament totom se li combrats amb vauca d'imaginacions i de valderies. Biel, corpulent, sofert, sudoríngut hortal i joguina d'utilitat plòica. I amb ones setmanes, alad el, porterets al casallot, assisten trencar llar exode...

Ara un faccós ha pogut les cordes de Biel amb un violí vell. Segut a l'ombra d'un arbre l'orat inspecciona l'instrument; estreny massa la clavilla de la corda prima, desclia el cor i es trencar-se, com un filloret vertutit li fustega el rostre. Habiit, venjatis, clava les dents a la caixa sonora; s'ha fet mal i es torna recollit, fins que per mimetisme extrafi la posició del músic i amb l'arc i les tres cordes es llança a un concert de grinyolls tan terribles com les idees del seu pobre cervell tèrbol; s'hi compla.

Passa pel camí la compassiva Elena; — (Hèi Biel com toques!... en sap molt... és bonic així, massa!...

Els interromp astorat, amb la boca bafada; els ella se li tornen expressius, se'nhi ven vers la silueta grècil que s'allunya. S'incon-

para i amb pes desigual, clòic, la segueix a distància. Des d'aquell instant el fill ja no fou tot de la mare.

Si d'allò se'n pogués dir l'amor de Biel, era rodit com un ombra. Elena tolera la raça que la completa. Sabé veure-hi un defensor potent, brua, mal un perill per a ella. Li pagava la fidelitat amb manijagueres puntilla i a així poc hi mancà perquè l'home li dardés al pes de la porta.

El nou desvici de Biel el trascuran les realitats: Elena era promesa i es casà al seu dia. Aquell matí, com sempre, ell rondava la casa; una vetada amb absurda malícia, endores li servava la nova. — (Ah sol, que no hi trobes l'orgit!... Ramon te l'ha prom, l'Elena... fuges per la carretera... entre, Biel!... corre-hi!...

Era l'estiu. Al migdia, insensible al sol atidor, l'orat assegut a un banc a l'altre extrem del poble, manegava les cordes del violí. Un gos clòic li donà l'horrible concert de plany; es mostraren les dents i la bèstia el fà fren.

Al capvespre saltava el mur del cementiri. A uns de tombes a terra, després de netejar-ne l'herba s'atententia a perfilar hi un munticle. Era l'hora de l'habitual torn de vigilància i Marc, el foner, l'hi trobà.

— Tu, Biel!... Què fas!... es, marca!...

— L'Elena morta...

L'altre li respongué amb una riallada irreverent envers el solennitat silenci.

— Biel no s'agüa gemarís... aquí hi t'as enterrat el Pau Xandri!...

Marc assit damunt del munticle la manava del benent que totat brandava el cap i rida amb les dents clòies.

— Elena morta, et diel!...

Marc assit menar-hi a la porta, es separava; l'entomrat desallava el papó amb turpitat i recança. Endavant les temereres del foner i la companyia, no massa caladada, del fallit respect sentimentat de Biel, calgueren a la despulsa de Pau Xandri la tomba polida com un jardinet...

Matí d'hivern lentissim i bolet. Prop del casallot, assegut a la margenada, Biel la indolent el violí; té alavella una intensa expressió d'atortament. Passa una sola que no fulg temoreja... després ve un vell.

Biel parla poc i menys d'arç; que li donava l'instrument, totom del poble creu amb cal que les llibanes meludies de l'orat, són fidel reflex dels instants de màxim treball d'aquella ànima orca.

Per atal el vianant present al fet anormal i recula. El casallot no té porta, tot just finestres; en entrant-hi la troglòdia li fa versada sense pal·liatius: damunt del jac, morta de

(Seguirà a la pàgina 110)

CONVERSES FEMENINES

Els segles no transcorren debades

La noble mania d'arranjar-se és tan vella com el món, tot i que alguns moralistes mal informats pretenen una altra cosa i s'esforcen a persuadir-nos que ens trobem en una època excepcionalment presumida i diabòlicament refinada.

Tanmateix, en les tombes egípcies, segellades quaranta segles ha, es troben cots que contenen tots els estils de la manicura moderna, vernell de rajola, flacones amb pomades, kohl, polsures d'antimoni per a les pestanyes... Aleshores, en les Sagrades Escripatures es troben receptes per a l'elaboració de cosmètica. A l'època d'August, en l'apogeu de la civilització romana, els perfums havien adquirit tanta importància que n'hi havia un per a cada part del cos: per al pit, l'oli de palma, per als braços, la menta; per als genolls, l'essència d'enra... Algunes d'aquestes essències eren apreciades per llurs virtuts amoroses, com per exemple la vainilla, el safre, el gessami, el sàndal, que eren importades pels mercaders des dels socs i els basars d'Orient.

Les dames hindús tenyeixen llurs vels de glassa en una infusió de sàndal que a més de donar-los una amable tonalitat daurada, els deixa un perfum inextingible.

En fi, si ens calgués rememorar la diversitat de pràctiques embel·lidores que han existit en tots els països i races del món, no acabaríem ni l'any vinent. Tocant a la passió per la bellesa, podríem assegurar que la nostra època no representa cap avanç considerable, si menys una revolució esbucadora. *Nihil novum sub sole...*

Hi ha, no obstant, un aspecte de la cosmètica moderna que la col·loca per damunt de totes les temptatives i modalitats anteriors. Ens referim al seu emmaridament amb la ciència. En els segles passats la perfumeria fou un art instintiu, practicat per tradició, divorciat de la higiene i de vegades en contradicció amb ella. Actualment és un dels vèrtexs on vénen a parar les invencions de la química, les preocupacions de la medicina, les subtilitats del gust modern...

Al costat d'un producte com els Pòlvors «Orgia», suma de mil experiments, prodigiós equilibri entre totes les exigències de la bellesa i de la salut, ja que totes i insuficients resulten les creacions dels egipcis i dels romans!

Basta de contemplar un rostre idealitzat per la màgia dels Pòlvors «Orgia» per demostrar que els segles no han passat debades. *MIRACIA*

Miss Dorothy Dwyer, després de moltes hores de treball, pren una estada per a la seva camèra. En ella es distingeix l'aparador de la seva cambra fotogràfica. En ella es distingeix l'aparador de la seva cambra fotogràfica.

Gilly Brown, que ha guanyat el títol de campionessa de tennis, posa el seu cap de la seva cambra fotogràfica. En ella es distingeix l'aparador de la seva cambra fotogràfica.

LA PORTA FERRADA

AFORTUNADA RESTAURACIÓ D'UN MONUMENT ROMÀNIC

Fig. 1. — Estat en què es trobava la Porta Ferrada abans de començar la restauració.

diat aquest porxo tal com fins ara estava, s'avenen a considerar-lo obra romànica del segle XI o XII, i n'hi ha que suposen si seria porxo d'una primitiva església guixolenc. Tot podria ésser, però, justament per això, és aventurable de suposar si no seria obra del segle X, a desgrat de les arquacions i dels triples finestrals de la galeria. I també es pot aventurar si no seria la façana d'un edifici civil o bé semi-civil, un departament abacial del convent de Sant Feliu de Guíxols que sabem que existia ja en el segle X. Era en temps dels moros, Almanzor, saquejava i incendiava la terra nostra, i en aquella devastació calgué calcinat el mo-

Així com Barcelona té la Porta Ferrada, Sant Feliu de Guíxols té la seva Porta Ferrada. Aquesta, però, no és com la de Barcelona, un record commemorat en un carrer, sinó que és una porta autèntica, antiquíssima. Val a dir també, que no es tracta d'una porta de ferro o forrada de ferro, com degué ésser la que donà el nom al barcelonès carrer de la Porta Ferrada: la Porta Ferrada de Sant Feliu de Guíxols s'anomena així perquè és en forma d'arc de ferradura o, més ben dit, d'arca de ferradura; ja que la Porta Ferrada de Sant Feliu de Guíxols no és ben bé una porta, sinó un porxo, com podrà constatar el lector en la tercera de les figures adjuntes; és un magnífic porxo amb galeria superior i amb cornisa d'arquacions d'estil lombard. Tot plegat forma un impressionant local d'arquitectura romànica, raríssim en l'arquitectura medieval per la seva antiguitat i per la seva monumentalitat.

D'aquesta Porta Ferrada no se'n sabia gairebé res perquè estava oculta per unes sòrdides construccions relativament modernes, tal com és constatat en la figura 1 d'aquesta informació. Es pot dir que ni els mateixos guixolencs en tenien idea exacta, perquè ni penetrant al través d'aquelles sordideses de maó arrebossat, l'espectador no es trobava amb tota la Porta Ferrada visible, ni amb recul suficient per a fer-se càrrec de la majestat de l'obra i també perquè aquesta es trobava en bona part esclotada i emmurallada en altres construccions d'èpoques molt posteriors. De l'estat en què es trobava de segles ha la Porta Ferrada de Sant Feliu de Guíxols en dona una idea la figura 2. La restauració, que ara acaba de realitzar-se per iniciativa i a despeses de l'obra de l'església parroquial de Sant Feliu de Guíxols i per obra dels Amics de l'Art Vell, ha revelat una relíquia arquitectònica més important del que hom havia imaginat. Els arqueòlegs que han estu-

Fig. 2. — Interior de la Porta Ferrada de Sant Feliu de Guíxols, abans de la seva restauració.

Fig. 3. — La Porta Ferrada després de la restauració realitzada pels Amics de l'Art Vell.

mostre de Sant Pol de Mar. L'abat d'aquest cenobi, Sunyer, anà a trobar l'Emperador Lotari per aconseguir autorització d'anar a sopllar-se ell i els seus monjos al convent de Sant Feliu. L'acompanyava Odobric, bisbe de Reims i, gràcies a aquesta mediació, Sunyer aconseguí el que volia, i anà a regir el monestir guixolenc, probablement en ocasió de morir l'abat de la casa de Sant Feliu de Guixols. Aquesta impressionant façana podria haver estat la de la casa abacial. És cert que també podria haver estat porxo d'una primitiva església mossaràbica. Perquè el cert és que la Porta Ferrada de Sant Feliu de Guixols és més d'estil mossaràbic que romànic. No sols els arcs de ferradura ho corroboren, sinó àdhuc les bases de les columnes, les quals són de tipus califal; i les mènsules que suporten els salmers de les arqueacions de la cornisa són de caràcter floral semblant a l'ataurique musulmà. Aquest motiu floral, que és el mateix en totes les mènsules, apar diferent al primer cop d'ull perquè cada mènsula sembla de mà diferent: les unes són barroques, les altres finament tallades; les unes llongues, les altres de factura nerviosa. Aquesta distribució a diversos mans d'un treball repetidament igual, era freqüent en la decoració escultòrica dels nostres edificis medievals. Això es pot comprovar en la decoració de les dovelles de la porta de la Capella de Santa Llúcia de la nostra Catedral. Hi ha en aquesta arquitectura guixolenc un altre detall mossaràbic, i és el següent: els àbacs dels capitells mossaràbics més rics solen ésser motllurats en un doble o triple escalonament, com l'escalonament volat del fris jònic; però en els capitells mossaràbics bastos com els de Sant Feliu, l'àbac també devé bast i simplificat com una gruixuda llana quadrada. Aleshores la triple motllura

Fig. 4. — Perspectiva interior que ofereix la galeria de la Porta Ferrada en ser restaurada.

se simplifica en forma d'una doble ranura horitzontal, i la doble motllura és evocada per una simple ranura: això, doncs, és el que veiem en els àbacs de la Porta Ferrada.

Es de remarcar l'heterogenietat de les arcades, tant les de la planta baixa com les de la galeria. A la planta baixa no solament són de diàmetre diferent, sinó de tipus ben diversos: arcs de ferradura, de mig punt el de mà esquerra i rebaixat el que s'anaga o mor a mà dreta. El conjunt s'aprecia bé en la figura 3, i la figura 4 ens dona una bona perspectiva interior de la galeria superior.

El conjunt anava rematat per unes golles amb bàrbars arcadetes tardanes, les quals calgué enderrocar per tal de restituir a la Porta Ferrada la seva màxima puresa d'estil. Potser s'hauria pogut establir la teulada arran del cornisament d'estil lombard, però l'arquitecte restaurador no gosà aventurar aquesta solució que li semblava una invenció, i preferí la solució que es veu en la figura 4, la qual permet a tot hora posar la teulada al nivell suau. Aquesta tan important restauració fou dirigida per l'arquitecte dels Amics de l'Art Vell, el senyor Jeroni Martorell, diligentment secundat pel Sr. Joan Bordàs, arquitecte municipal de Sant Feliu de Guixols, i pels Srs. Casas i Palaut, de l'esmentada ciutat. L'obra parroquial i tota la població guixolencs poden estar satisfets d'aquesta restauració que enriqueix aquell bell indret de la Costa Brava.

Cal ajudar l'empresa nacional de restauració arqueològica. Les adhesions, al Sr. Cèsar Martinell, arquitecte, secretari de «Amics de l'Art Vell», Corta Catalanes, 539, 2.ª J. Sacs

Lletra de París

La mar i les novel·les — Alguns escultors

PER ADOLPHE DE FALGAIROLLE

Tant la creença que els francesos desenvolupen la mar. I la mar sorpresa no és falsa, si tenim en compte la gentada que fa uns dies arribà a l'ex-olímpic i molt literari Pionatge Choiseul. A la sortida de les oficines i dels magatzems, les motolletes i les mecanògrafes miraven amb ulls de ximoni una estranya caravel·la amb les velas totes desplegadas, dins el llampó negre de l'aparatge. Un fotògraf ha pogut captar el moment en què la caravel·la semblava arribar l'autor en persona, la testa del qual va restar un moment com si surís davant l'estela de l'admirable vaixellet. Cosa extraordinària, no es tractava pas de cap publicitat! En el nostre segle de mil·líons d'empreses, de productes fets en sèrie, un editor no pot pas anar a l'aparatge (quan alguns parlen, en canvi, de la crisi de la novel·la i de la necessitat de vendre llibres), sinó un objecte útil, fet a mà,

*Escultura in-
completa per J.
Kato-Ostl ex-
posada al Saló
del Independent*

*«Contrari», grup
esculpiric per
Mademoiselle
Adrienne Vauze*

peça falsa de luxe per, massa fàgil per es-
ser donada com a joquia, massa exacta per
a no aguantar-se en equilibri sobre l'aigua
d'un salaricig, utilitzable, però creada per al
simple gaudi de l'ull i pel desenvolupament de la
nuestra imaginació. A vegades hi ha qui creu
que els homes de lletra passen el temps
dins els dancings o bé amb intrigues femeni-
nes. Doncs vet ací que Jean Feaga, un novel·-
lista, havia conegut trenta dies a l'ex-

senar cap a material, sense desig de lucre... una caravel·la tallant amb un ganivet petita botons de roure. Si l'escena del Passatge Chabot havia de tenir un epíleg, proposaria aquest: no es han llançat sinó aquell que ha estat colat. En literatura, com en pintura i potser fins en política, a França hem arribat a un moment ben definit del pensament. El públic, i qui sap si els crítics i tot, tenen molt de superficial. Ja no es veuen més burgueses novel·listes que ens proposin novel·les d'estructures, però fruita de llurs estils novetans. El cinema haurà tingut aquest avantatge: demanar-nos la veritat del concret. Dic concret i no realisme, perquè a París de bon to s'ha canviat la visió concreta dels novel·listes anglesos i fins a de la visió realista dels novel·listes ibèrics... Per tant, fastiguejats de tantes vides novel·lades d'herois encapçalats pels més terribles escriptors caudins, el públic exigeix que l'autor d'un llibre sobre els buccinadors d'ur hagi visitat almenys algun port, i que el novel·lista de la mar no s'hagi acostumat amb amor bena així demunt un vaixell mosca. Per això he llegit la novel·la de Jean Fouga *Les hommes du navire perdu*. Un home que havia conegut un mar de la seva vida a fer un vaicell a cops de ganivet, no podia ésser altre cosa que un marí. He sabut que, en efecte, a l'engrat dels seus 27 anys ja havia dubtat alguns caps, i això és el que reflexa la seva novel·la. És un llibre que recomano als nostres anarquistes. Si, sofrint de no moure's. Sembla en exili, en llibertat. Dins la intimitat de la nostra ànima s'hi alça quina revoltes. El capítol de la novel·la *Les hommes du navire perdu*, es rebel·la de sobte contra l'Estat, a la marxa de govern del qual pertany. Ja el temim arborant banderes negres, independent. Així es veu obligat a fer-se bandera, li cal proveir-se de petroli. Començ, la escala a una illa deserta: el bosc, la felicitat, mala pitjor que les convencions socials, desmoronen la tripulació. Però l'ànima de l'aventurer es mou i embelleix les hores més dolentes. El que Fouga ha dibuixat perfectament és el gust del risc, el desig de fugir i allibera la certesa de morir. Quan, rebel a tota llei, el capità començà rep l'atenció de sentir-se, parla de deure i de disciplina com un oficial. I l'aventura s'engal·la. Però els elements d'encreuament d'aplanar l'orgull. Tot aquest drama unilateral ja que els nostres aventurers moderns no dubten gens entre el Deure i la Paix, sobre un medi començat i nostre que certes ànimes s'han decretat dos angles massos tard. Els fora la llei, no són més que herois retardats que un temps com més va més cedeixen, confortable, ha renegat. Els allistats voluntaris que la pau universal refusa, són les víctimes d'una talloritat de la vida, d'una americanització de l'activitat. Fixem-nos que la mar es haurà sola per enganyar l'ur vocació.

quan no els obsequen les idees llibertàries. Feta molt de temps que no havia sentit en un llibre aquesta olor d'alta mar.

Aquest sentiment de versemblança en la relació, ètnica d'interpretació de la vida, ha acabat en els artistes plàstics perquè així ho han volgut. En algunes exposicions d'aquesta òlona trope he remarcat que l'atenció del públic es lliura a les resultats molt realistes encara que molt pensades. Naturalment, poden ésser l'una cosa i l'altra.

La deformació—indispensable a tota obra d'art—pot ésser feta amb idealisme. El mexicà Carlos Bracho, en el seu «Vampiro» explica la bestialitat del monstre que va per devorar la seva presa. Aquest home, exteriorment humà, agafa la víctima com amb un gest d'amor i al repantell per matar-la. Però la idea, aquí, no significa pas la realització estètica. Passar també el sentit de la mort, tan realista, ha ajudat l'extremisme de l'obra. La fusta tallada guarda un se quies dolces que atorga una secreta tendència al desol mortal.

Més purament concret, fent-se i millor sem-

bla la peça de *Loutre* que Mlle. Adrienne Verrier exposa als Independents. La cura de l'artista ha estat de fer treballar de la matèria la flakera de la vida. Alguns cosa d'angulosa, que escapa a la comprensió, anima als animals fixats en el mar. El subterfugi de l'art intervé en ajuda del gust de la vida i del moviment.

Però es pot restar purament l'artística i estètica sense abandonar la gràcia. Els sentors que hegin admirat les estatuets del petit museu d'Évry, pensaran en aquest miracle: els que s'ajustarien la mètica i la simplicitat. Perquè hem diria que a través del temps i de l'espai, un japonès contemporani que segurament no ha visitat les Balears s'hagi trobat amb un milenari escultor fenici! Muestra d'ésser modern: sacrificar (els braços) i triar (la tronc i certa voluptat). Y. Kien-Ghi, havent trencat amb l'encomanament tradicional de la seva època, ajunta l'art primitiu de l'Àsia Lel de l'extrem Occident. L'expressió val la realitat. Es sorprendent de veure que cap d'aquests artistes no ha persistit a veure la tècnica pura, la flakera de l'art per l'art sense ve vida. Curiós...

Jean Fouga, novel·lista, crea el cap a la cura de la seva caravel·la controlada per ell a tall de ganivet

Gherubin

Faldilla llarga, botons i jaqueta formen un disquet suntuós sobre un crepé de Tencel de fons negre amb quadricula blanca. El coll és una decoració d'organdi. És un model de Bernard et Cie, de París

Es podria preveure un tan bell retorn al romanticisme! La moda és cada dia més femenina, més poètica i més... romàntica. Al Gran Premi, en s'hi afirmen sempre les regles de la moda de la temporada, no s'hi veuen més que atractius agençaments passats de moda! Abriguets amb brodat anglès, bruses de li lates a mà (com en els vells bons temps) i adorables capellets que tenen l'aire d'una plagiabilitat, tot plegat acompanyat d'una ombrel·la de randeres, de sala i de muselines, de cintes i de cinturons de vellut, tots aquests conjunts adornen la grapa com una nova col·lecció de flors rares i delicades. S'ha de confessar la gran feminitat d'aquestes modes reprenes amb tota mena de fantasia i de personalitat, ja que hi ha una diversitat que ofereix tota possibilitat de tria. Les muselines estampades dominen en vestits de *garden party*, cures o festes a l'Exposició Colonial. Sempre són molt vaporoses, de mànigues curtes, llargs flotants i acompanyades de guants llargs, com una deixia de les nostres lèies. Per la tarda hi ha petites sastre en crepé de xina, com el que ens ofereix Bernard et Cie, a quadres blancs i negres, que les lectores podran admirar a aquesta pàgina. Tot un treball a mà fa d'aquest vestit tan senzill un conjunt del millor gust. Un coll d'organdi brodat i pliat dona al rostre un marc molt suau. La jaqueta és curta i acaba en una petita quadricula correlativa. La faldilla, molt original, porta una mena de tònica adornada com la jaqueta, i el baix de la faldilla és bellament treballat amb la tela disposada de biaix i a bandes.

Un altre model per a un dinar de la temporada. Als voltants de París hi ha tota una sèrie de restaurants a ple aire on s'hi va de part de vespre mentre s'espera que arribi l'hora de sortir a estiuajar. L'Exposició també ha creat una colla de bonics recons on exhibir aquesta escaienta vestimenta nova. El model de què parlem és estampat en flors blaves a dos tons sobre fons blanc. La faldilla és molt llarga, retallada en forma i molt ampla de baix. La cintura amb biaixos incrustats, i un cinturó de vellut blau, guarnit de strass, completa l'agençament. Per a la sortida del restaurant s'hi pot afegir un d'aquests abriguets amb cinturó de vellut flexible reaparegut suau, els colors brillants dels quals donen valor a les fines muselines. HUGUETTE DE PARÍS

LA MODA A PARÍS

pels llibres que acaben de publicar,

A. ROVIRA I VIRGILI

J. NAVARRO I COSTABELLA

ALFONS NÀSERAS

JOAN MINGUET

esmentem:

● A. ROVIRA I VIRGILI, que, fidel a les seves aficions històrico-polítiques i posant a contribució la seva extraordinària competència, ha escrit un volum sota el títol «Catalunya i la República», guia excel·lent en el laberint constitucional i re-
tutari en què vivim. L'apèndix conté un recull de textos que acada d'arrodonar la seva utilitat.

● ALFONS NÀSERAS, que, marcant una nova fita en la seva carrera novel·lística, ha donat una selecció de contes en els quals desfilen ambients i personatges, situacions i personatges com en un cinema de valors. El nou volum es titula «El Retorn» i sembla venir l'obra persistent d'aquest autor que ja té un considerable haver literari.

● J. NAVARRO I COSTABELLA, periodista i novel·lista, que puntual com un rellotge no deixa de donar-nos una obra nova cada any. Amb «El rellotge del tercer pla», J. Navarro i Costabella enriqueix la seva galeria de personatges modestos, grisos, modestament pitorescos, que recreen una zona de la geografia humana.

● JOAN MINGUET, que, critica la seva vocació narrativa amb un recull d'històries curtes «Magda, la generosa». En mig de tantes proues seua vida, fabricades en sèrie, els contes de Minguet destaquen amb una vivacitat allora normal i personal que reconcilia amb la joia literària fins als esperits més mal disposats a apreciar-la.

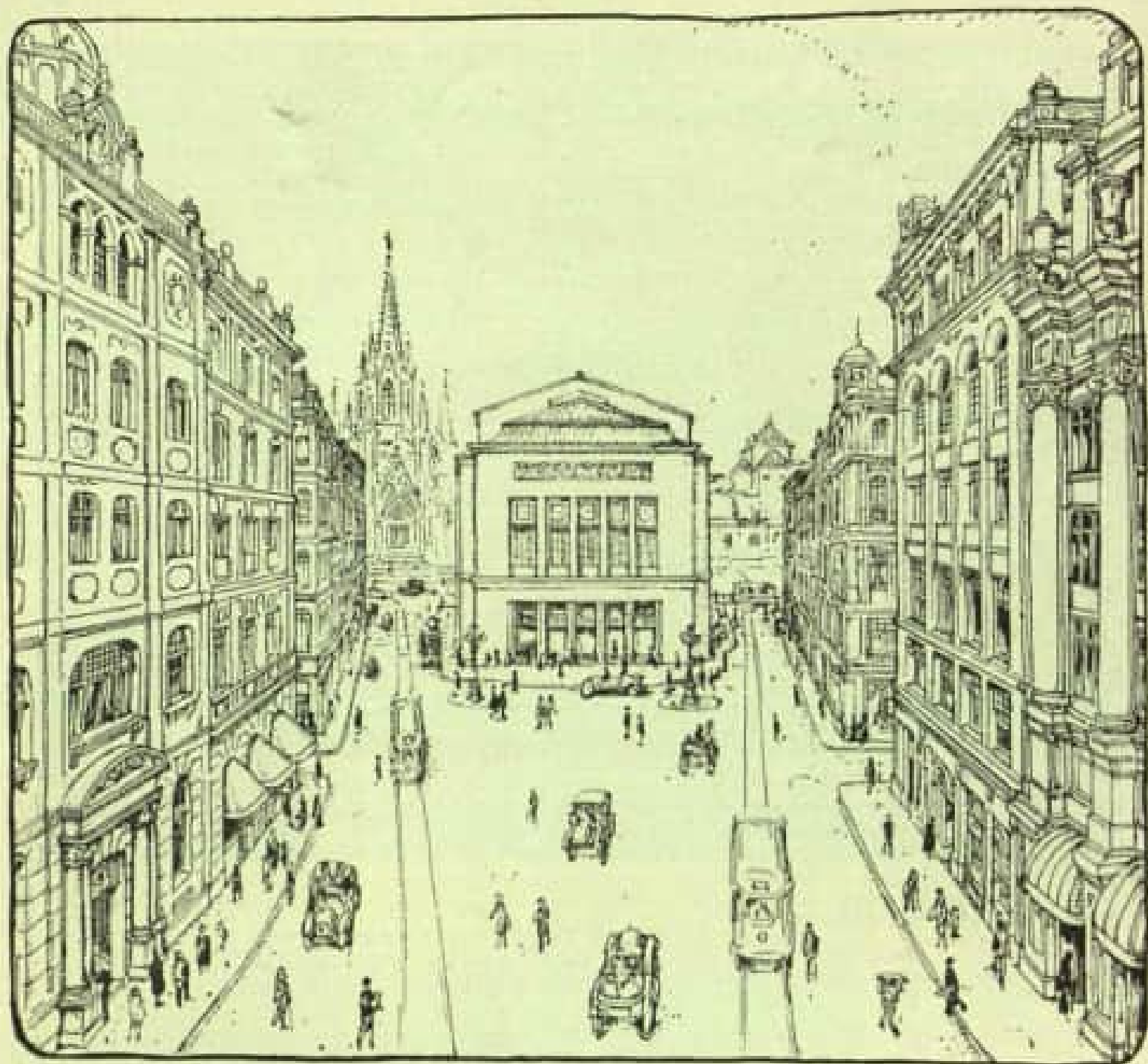

*"Un encantat vestit de nit. És tot
ell de punta negra amb aplicacions
de diverses bandes horitzontals.
Una combinació que dona veïns a la
punta i a la manxa de seda blanca.*

CREACIONS EN BLANC I EN NEGRE

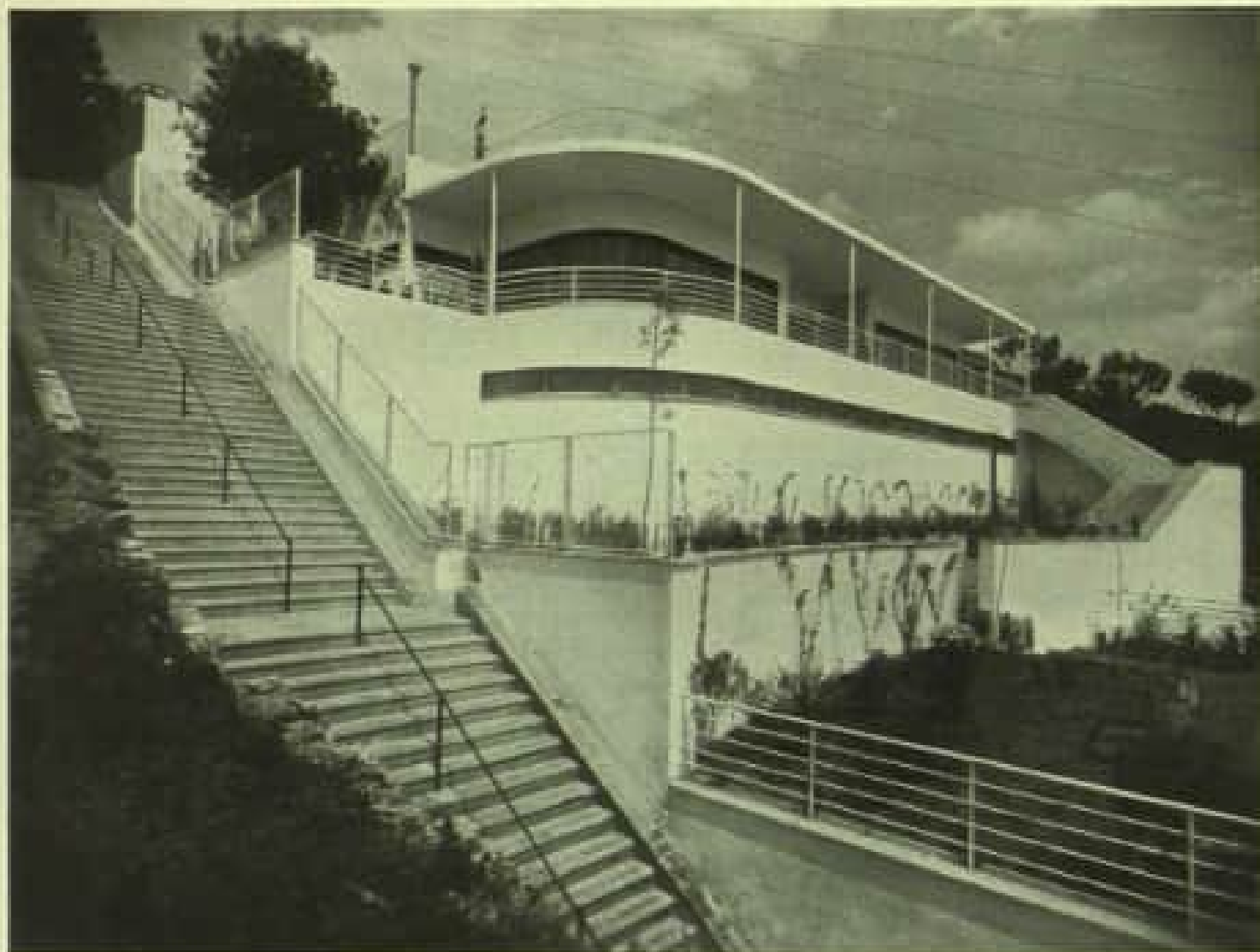

*"Vestit de nit en manxa de seda
blanca, corall de dalt i folgat de
baix. El cinturó, estret, es torça
per una corda amb perles.
Al costat dret, una gran llaceta.*

SOMNIS D'URBANISTA

En la recent exposició d'Arquitectura celebrada a la Sala Parés, figurava aquest projecte, signat per l'arquitecte Jeroni Martorell. Hom hi veu una solució generosa i elegant de l'antiga Plaça de Santa Anna que encunya desagradablement i incòmodament l'accés al barri gòtic. El projectista, a més a més de donar al carrer del Portal de l'Àngel l'amplada que li pertoca, el bifurca amb picardia suficient perquè cadascuna de les branques tingui una fi digna: l'una finalitza davant la porta principal de la Seu; l'altra, menys monumentalment, acaba en els murs de Sant Felip Neri. Per presidir aquesta afortunada solució, l'arquitecte erigeix un teatre nou — casa sempre continguda a la nostra ciutat on Talia patia una inexplicable crisi d'allotjament.

*Casa al vessant de Sant
Josep de la Montanya.
Arquitecte: Sost Barroca*

A propòsit d'una Exposició d'Arquitectura

Amb l'Exposició organitzada per l'Associació d'Arquitectes de Catalunya i celebrada a la Sala Parés del 27 de juny al 3 del passat mes de juliol, s'ha palesat d'una manera ben clara, l'avenc fet entre nosaltres per l'anomenada arquitectura nova, amb tot i que, segons Nicolau Me Rubió, que cal situar fora de l'òrbita d'arquitectura les construccions que, inspirades per l'esperit maquinista dels nostres temps, supediten la seva raó d'ésser a un funcionalisme completament aliè a les normes d'estètica i d'harmonia.

En una ràpida visita a aquesta exposició hom podia distingir tot seguit, tres agrupaments ben distintius: primer el dels arquitectes que, seguint les normes tradicionals, no poden menys de sotmetre's als estils clàssics i aquells que, preferentment dedicats a estudis d'arqueologia, ens fan conèixer els seus treballs referents a la reforma urbana del cast antic de la ciutat, com, per no citar més que alguns noms, Adolf Flo-

rensa, Jaume Goday, Lluís Puig Boada i Jeroni Martorell.

Següen després, ja en un altre ordre de coses, un nombre considerable de projectes completament dins de la vella tradició, els quals, per considerar-los de ben relativ interès, deixarem una mica de banda per dedicar la nostra atenció preferent a aquelles construccions que, ja realitzades, donen fe del molt que s'ha fet, en el breu terme de mitja dotzena d'anys, dintre de les noves tendències, amb tot i que en la major part hi domina un sentit d'harmonia i ponderació que les distingeix de les que podem anomenar construccions estrictament funcionals, cal esmentar els projectes de Jaume Masferrer, Pere Benavent, Ramon Raventós, Antoni Puig Guiralt i Francesc de P. Quintana.

Arribem finalment al tercer agrupament, els noms dels arquitectes dels quals venien dissimulats, en el catàleg, sota les inicials O. A. T. E. P. A. C. i que per oferir un camp extensíssim de

possibilitats i una visió de les construccions més d'acord amb les tendències de darrera hora, caldrà que estudiem amb una certa detenció.

No hi serà pas de més que donem primerament els noms d'alguns d'aquests arquitectes: Sert, Illescas, Churruga, Armengou i Torres. Amb ells s'han romput un seguit de mollos, i l'estudiant d'arquitectura ha deixat d'ésser el xicot aprofitat que pretén batre el record del que havia dibuixat un major nombre de teules o balastre per minut, per a esdevenir l'estudiant conscient del seu deure i que preté, abans que res, tenir un sentit orgànic de les construccions i considerant cada construcció per ell resolta, com una de les innombrables cèl·lules que integren el gran formigaer de la urbs.

No desconeixem els retrets que, d'un temps a aquesta part, vénen fent-se contra l'esperit d'aquestes construccions en les que es preté inhibir-se de tota preocupació estètica, la qual cosa no deixa d'ésser també, al nostre entendre, una preocupació; retrets que queden però, en certa manera, desvirtuats, per la forta activitat desplegada pels seguidors d'aquestes tendències. Ells, en posar en pràctica els seus plans, es preocuparen, abans que res, de crear un organisme que ho i proporcionant-los en cada moment els materials apropiats, les com una mena d'aglutinant entre els projectistes, tècnics i productors aquest organisme, que roïnat amb les inicials que hem copiat més amunt, té obert un magnífic establiment en una de les més importants vies ciutadanes i a ell deuen acudir tots els que interessant-se per aquesta nova modalitat de la construcció, volen viure i instal·lar-se d'acord amb l'esperit que la informa.

R. VAYEDA.

Casa al carrer de Montaner, projectada per l'arquitecte Josep Llinís Sert.

Interior d'una botiga moderna, a un carrer de Barcelona.

John Mack Brown

Galant vintge, que si ne de americà cent per cent ho seria i que no deixa de produir una impressió agradablement artística o artísticament agradable en totes les seues aparicions. Pertany a la M. G. M.

UNA NOVETAT D'ESCOLA

PER A SORDS, DURS D'OIDA,
DEFECTUOSOS DEL PARLAR I
RETARDATS D'AMB DÒS SEXES

*Av. del 14 d'abril (Diagonal), 458, pral.
tel. 74545 : occ. 7207*

Estudi experimental d'un cas greu de trastorn de la parla

en les escoles ordinàries, com no en pot participar el que sofreix perturbacions del parlar. El sord, per efecte d'un obstacle físic; el defectuós del parlar, per un obstacle físic i moral, ambdós no essent aconillament «com els altres» alumnes, precisant d'atencions especials i molt sovint, individuals. Les quals atencions han d'ésser forçosament regides per normes metodològiques així mateix especials.

A més al Laboratori de la Paraula, l'ESCOLA AUXILIAR del Dr. Barnils, pot oferir en aquest aspecte les majors garanties. Els mateixos Professors i Professores que tenen grups de classes encarregats, posseeixen, ultra els coneixements i la política adquirida en la carrera i en l'exercici pedagògic, mitjans d'informació científica, de comprovació de resultats i d'estudi, capaços de satisfer tota aspiració al perfeccionament.

Com a nota complementària fem constatar que la mateixa ESCOLA organitza classes nocturnes de revisió i perfeccionament per als sords-muts (joves i senyores) que han deixat ja l'edat d'assistir a l'escola diürna especial.

Diem ara per acabar que el Dr. Barnils en fundar la seva ESCOLA AUXILIAR per a alumnes anormals d'ambdós sexes, SORDS, DURS D'OIDA, RETARDATS O DEFECTUOSOS DEL PARLAR, persegueix com a finalitat cabdal la de poder continuar així els seus llargs estudis i investigacions sobre els problemes interessantíssims que ofereix l'especialitat dels anormals de l'audició i de la paraula, a la qual ha aportat i segueix aportant una col·laboració intensa amb les seves nombroses publicacions.

Vista general d'un grup de classes

DISEM en el número anterior de D'ACÍ I D'ALLÀ que l'ESCOLA AUXILIAR del Dr. Barnils no limitava la seva tasca a la sola correcció dels sords, o defectuosos del parlar, sinó que s'estenia a llur formació escolar integral. I això és un altre aspecte interessant de la dita Institució, que és una espècie de clínica. A aquesta clínica-escola hom pot confiar, si a mà ve, l'atenció dels alumnes afectats de tarres sensorials, per un espai de temps més o menys llarg, segons sigui el caràcter de la dolència física que sofreixen. La qual dolència, un cop curada pel tractament pedagògic especial i tècnic aconillat, deixa els infants lliures per a la continuació dels seus estudis allà on convingui, sense els entorpeciments que abans la feien impossible.

Car, és cosa evident que un infant sord o dur d'oïda no pot participar com tal de la bona tasca general de les classes,

Aprofitament de notes d'audició d'un alumne

Una bàrbara de regust tserovità escrita per una alemanya, catalana d'adopció

UNA HORA

PER ELVIRA ADONIA LEWIS

Karina arreglà les catifes de la taula on reposaven encara els plats buits i bruts del sopar, i les va estirar poc a poc com si volgués col·locar-les tot com abans de començar aquella hora. I així es va estar un temps contemplant la taca fosca dels seus dits la qual semblava una pauca d'espera a la frase que Marc li havia dit.

—Diu que t'has casat... ja? I per què? — digué ell, en efecte, al cap d'una estona.

Karina, tal com estava, a mitj perfil, en sentir aquestes preguntes se'l va mirar fixament de què no s'entengués, però tot seguit, per a expressar també la sorpresa que ella li causava al dir una cosa.

—Me n'he d'anar, naturalment! Ara ja em heu conegut, em heu estimat. Què em cal més, ja? Altament no podem viure així molts dies. A més, què representaria? — Aquesta frase la digué amb certa retança, arronçant una espatlla. — Heu viscut una hora justa. El que vindrà després d'ella no em potarà directament a novelles. Pels vint dies de la monarquia dels grups nacionals — acabà a corc-calls.

Marc, assegut en el sofà, devent l'estatut d'ella la contemplà amb l'ull tallat. No ho entenia. Com tampoc tot el que li havia passat aquella tarda i l'encobre amb ella. Però ara aquell estatut de Karina, aquell romaner de solista i les minucies fredes d'ella no les podia concebre.

—No ho entenc..., així — balbotejà a la fi, ballicant la testa i plgant les mans humil, amb un gest acabat.

Karina li somrigué tendiblement, dolçament, com de costum. Se n'acabà cap a una cadira i agafant la bolina i jaqueta vora, es va arreglar davant el mirall, i seguí parlat.

—Me n'he d'anar. No ho comprenc! Què significa seguir així una hora? Em estimem ara; bé, però què significa aquest moment nou? — Tornà a escorgir-se d'espatlles. Somrigué, però la seva boca se li posà torta.

—Sí, sí, tens raó — tallà Marc de pressa per bé que seguia no entenent-ho. I agità la mà com respirant amb aquest gest la intranquil·litat d'ella.

Karina va fer una revolució graciosa i se'n anà en un altre haver-li dit abans, baixet: «Adéu, Marc meu estimat».

La sorpresa el deixà lígic. (Per què l'havia estimat en aquella forma?)

Marc, esperit simple, no podia arribar tan a entendre-la i per això es quedà submergit dins l'extraïença.

Entraren Miquel, el seu germà, amb la seva promesa i un amic.

Llavors, sense potents tressant, la quietud, però el pensament de Marc no'per això es va desorientar.

Esdevenien cançons, sospiraven i parlaven tota a la vegada. I de seguida es varen fer els seus de les habilitacions.

—Marc, què fas ací, tan quiet? — exclamà Dorotea plantant-se davant d'ell amb les mans a la cintura. Se'l mirà, balat la vista d'ell amb la taula encara servida. Va obrir una mica els ulls amb picardia i se n'anà sense fer cas, de portetes.

Varen venir Miquel i Albert i varen instal·lar-se entorn d'una taula prop de Marc.

—Ep, tu, Marc! — cridà Miquel, tot tornant pensadament la seva espatlla quadrada. — Aquesta nit no sortirem, — esguardà els seus ulls com per demanar-los l'hor parer, i tot seguit afegí — un tros de diners, no! — i amb te què? I descontent — i cal passar-te d'una manera o altra, M, sí — mostra les espatlles aixecant-les, però tota el cap baix. — Cal fer alguna cosa. A veure, Albert, porta l'harold... o el violí.

—I ara! Què se t'ocorre! Juguem. Portes les cartes i les poques. — I Albert féu un gest de fúria amb la mà. — Cantar! — ponderà arrossegant el so de la veu i aparents esgarriar-se. — Quin avoriment!.

—Apa, Marc, no em moris sempre somrient i fix. A veure: què has fet avui? Explica'm alguna cosa — d'extremà Dorotea, tornada, mirant-se el seu braç aquell de pomera que feia veure amb els dits. Marc, s'alçà, llarg, s'estirà com si sortís d'un somni i deixà caure els braços penjats, a cada banda del cos. Després es passà les mans pel seu cabell tou i abundant.

Morint el cos d'un costat a l'altre d'aquell prop dels amics. Afectuosament colpejà amb novellat l'espatlla de Dorotea.

—Què, petita; què vols? Què deies? — però hi havia elutres i malhangs en la seva veu. Dorotea, en adonar-se'n, va fer un gest de malhumor.

—Portes les cartes, jo repartiré — digué dirigint-se als altres.

Marc es quedà satisfet, tranquil. Ningú sabia res. Bé de veritat que havia fet a la seva amiga tancaut-li d'un cop la curiositat. Però, què? En el fons no era tampoc la seva amiga. Sola ho era en l'aparència. Ella no era res per a ell. Ni tan sols l'havia mirat mai menys que i així que ell l'estimava pèl·lidament.

Amb aquell grontament del seu cos, se'n anà lent cap al pedestal dels llibres. N'agafà un, el mirà detingudament i no va veure res en aquelles pàgines. Karina? I davant les fotografies de paisatges el nom de l'estimada va créixer i es passà majestosa per aquella cosa senca, tan petita allà en la cartolina esmentada.

Dirigí el cap vers Dorotea. Va fer un moviment per atènyer cap a ella. Sí, les Karina! I volgué anar a abraçar-la, a cridar d'alegria. Però es deturà. Miquel ho hagué amb ràbia amb carta; la seva fantasia no espanyà, però, a Marc. No és ell qui el va fer deturar, era la mateixa Dorotea. Perquè aquella testa vermella, dues, i aquell cabell ros escumava que ara repugava a Marc, no era de Karina.

Trencaren. Varen portar una lletra. Miquel llavors s'aixecà amb estrépit de la cadira. Les seves sabates cruïlles dolorides.

—Miquel, lletra dels ulls! — exclamà amb elegia, oblidada. — Marc! — cridà sense deixar de llegir.

Dorotea es va endir sense agilitat en una cadira i es posà a llegir al seu costat, com vint.

Albert es va quedar immòbil en el seu seient. Deturà la vista en una fotografia de paisatge emmarcada, que penjava de la paret, al davant d'ell.

—Els Vings... (Te'n recordes, Marc, d'aquella extracció? Quins bonics virem trobar! — digué parlant a la fotografia. Albert tenia la diria de començar sempre, de veure aspectes nous. Passejara quan podia per tota els reus de la ciutat, sense pressa. A Marc li donava continuament la impressió d'esser en gran cilindre replà.

Es va sentir el cop de la veu de Miquel.

—Segurament M. Diuen que l'últim proper viatges. Alegrem-nos-en! — i ho va dir també per a ell mateix.

Però el Marc ni Albert no el van escoltar.

Miquel, amb la cara de joia, posà el seu gran braç pesadament sobre les espatlles de Dorotea que féu un gest de dolor.

—I aleshores em casarem — acabà, tot acostant la seva cara a la d'ella.

El moment fou pesat. Tornaren a prendre l'hor actitud d'abans. Van assaure's. En aquella cervella aliena al de Marc havia entrat noves imatges que com cistes s'anaven estrallant en cada testa, creuant-les poc a poc.

—Que és bonic — deia el silenci d'Albert — veure montanyes i més montanyes; sentir-se

Paisatges d'estiu:

primer terme
europeu,
fons americà

lleuger, no tocar el sol i passar d'unet un lloc, d'agafar un altre i un altre... Veure aquella aveta pacífica. Sentir la sensació dels cèrvols i veure'ls a distància, excita, com formes de moviment aliat, contemplar com beuen, aconseguint, en els llacs on es reflecteixen els cims i veure llurs testes de lleugers tendres entrelligades, aixecar-se al tel per a tot seguit abalar-les hauria estat vegada a l'aigua.

—He d'anar-me'n. Demà en cal estar a l'oficina—canal el pensament de Dorcas.

—Els vells vindran a l'estiu. Dintres i jo em casarem llavors. Però no tindrà d'espera. I el ja en troba treball. Déu meu!—Però Miquel de seguida detalla de pensar. Podia fer-ho a l'igual de Dorcas. Es pot a fumar amb lentitud.

Marc es decidí a entrar d'una vegada a la seva petita biblioteca. Tanta l'assumpta Wera encimant a ell. En recordar-hi, va venir a la seva memòria una massa gran, massissa l'edifici del Palau de Justícia amb aquelles columnes gruixudes que ell trobava rudes i inelegants. Demà, doncs, hauria de presentar-se a defensar aquella causa indiferent a ell. Calia fer un esforç i treballar aquella nit.

Va anar-se'n. L'habitació que donava al davant seu i al de la seva taula tenia les portes obertes. Els tres amics seus hi jugaven en el mateix silenci d'absorció. Un fum dens, empolcava llurs caps. Dorcas tenia els ulls mig closos, la gafa vermella i rossa recolzada al palmell. L'altre no culpava de tant en tant la cigarreta per a treure-li la cendra.

Marc la mirà per darrers vegada i al·ludant el deure, s'alineà i se n'anà vers l'habitació

interior. Es despullà lentament. En aquella manera de viure, havia passat, però, una hora dita per Karina.

Es tancà al llit. Però el deure el va venir a tormentar. Demà s'hauria la causa contra Wera.

Alçà l'esquerd vers el sostre pintat d'algles en forma d'ones clares. Va recórrer els ulls per elles en un estat agradable. Pensà en el jutge. El va veure ja parlant amb la seva dona enfonçada i tremolant-li la cara feta a cada paraula enèrgica. La taula, darrera la qual era ell, va créixer formant una piràmide blanca, atílgua, i el jutge s'hi entità. Agitant des d'allí els seus braços grossos i curts. Parlava, no s'entenia prou bé. El vent el volia fer caure, però ell feia catàctes per a sostenir-se; donava empègades, manotjava, però no deixava de gesticular.

Marc es carregava de riure en la cadira... Els altres expectadors, però, estaven plens de pànic.

—Marc!—cridà la veu de Miquel al seu costat. I es va sentir el crit del lit vel en veure el cas d'aquell.

L'altre cap ploriquenç la veu del germà.

—Marc, quan ets vell viuràs a l'estiu, voldràs casar-te però no podrà... no podrà, Déu meu. Què faries tu, Marc? Digues-me'ho. Encara no t'he sentit aquesta nit.

Marc es contestà. Doncs sense fer soroll. Miquel es veurà al llit sospès. Es va estirar ben llarg i creuà els braços darrera el capell. I també mirà aquelles ones grises del sostre. Però elles no li excitaron cap idea. No pensà en cap cosa. I així es quedà molta estona amb els ulls oberts.

Les reines de bellesa europea, elegides en el darrer concurs, han realitzat llur viatge a Amèrica enmig dels aplauds i de les admiracions que hom pot suposar. A Galveston, una de les primeres ciutats d'El Brazos que han estat, han rebut a tota l'uniforme de bellesa —salon dir el mallot— i han estat fotografades i cinematografiades en la terrassa d'un restaurant.

V. Solé Jorba. — *L'Apertament*F. Domingo. — *Retrat*

EXPOSICIONS A LA SALA PARÈS

D'entre les exposicions celebrades a la Sala Parés a finals de la present temporada, cal assenyalar preferentment la que, integrada per una tela de cadascun dels vuit artistes patrocinats per la casa, va tenir lloc dintre de la primera quinzena del passat mes de juny.

Ja no cal dir que els noms dels Sinquella, Benet, Domingo, Serra, Cifrems, Humbert, Mompou i Llimona eren ja una garantia de l'alt interès de l'exposició, fent-se remarcar, però, a part de les teles dels Mompou i Humbert, el retrat, de Francesc Domingo i les Flores, de Rafael Llimona, que reproduïm.

Anterior i contínua a aquesta exhibició, van poder ésser admirades altres exposicions de V. Solé Jorba, Ferran Calbo, Magdalena Robles, Puig Gentó, així com les de Camps Ribera i Batlle.

De V. Solé Jorba reproduïm una tela que, ho i assenyalant una modalitat poc coneguda pels pintors olotins, es caracteritza per una tècnica molt ferma i una gran justesa de visió.

R. V.

Rafael
Llimona
— *Flores*

Per conèixer CATALUNYA!

Seu d'Urgell i Andorra

Album descriptiu, històric i artístic, esplèndidament il·lustrat Ptes. 12'—

Andorra

Vol. 3.er de l'Album Meravella, nombroses fotografies 4'50

La Vall d'Aran (Suïssa Catalana)

Guia del Turista, per J. BERTRANS, un vol. de 136 pàgs., il·lustrat 6'—

Guia Itinerari de les Valls d'Andorra

Per M. CHEVALIER. Un vol. de butxaca, de 78 pàgs. 2'50

Recull de petites excursions

Per R. DALMAU. 25 itineraris i un mapa en un petit volum de 78 pàgs. 2'—

El Montseny

Guia itinerari redactada pel Centre Excursionista de Catalunya. 3'—

Les Muntanyes de Prades, el Montsant i Serra la Llena

Itineraris, fotografies, 360 pàgs., mapes 8'—

Les Guilleries

Itineraris i mapa de la regió, pel Centre Excursionista de Catalunya. 2'50

Guia històric del pelegrí a Montserrat

. 3'—

Del Tibidabo a Andorra a peu, en vuit jornades

Amb il·lustracions i un mapa. 2'50

Santa Maria de Ripoll

Pel Centre Excursionista de Catalunya 3'—

Nocions de Topografia

Per a ús i utilitat del excursionistes, per J. CARRERAS 4'—

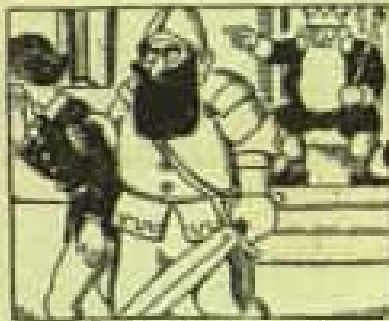
En venda a la LLIBRERIA CATALONIA - Plaça de Catalunya, 17

UNA FUGIDA

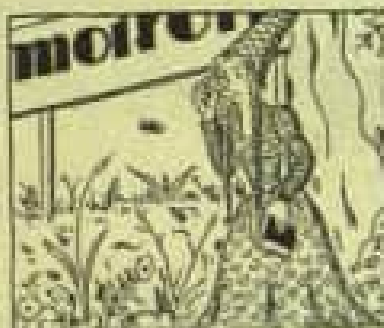
(Història per Quèluc)

Lleixant i Llorenç
d'estimen molt tot el cos.

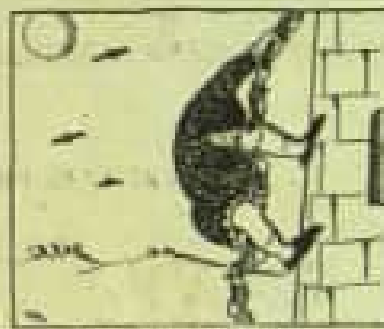
Pera el negre anellat, el primer ha empriment.

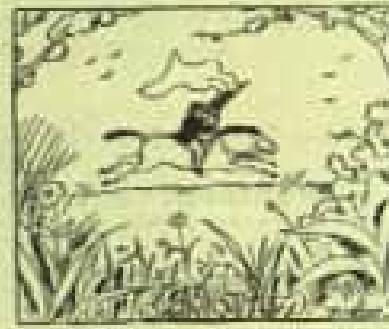
Se senten molt espantats,
per li es una gran porada.

I li senten molt espantats
dels seus costats i bress.

Que senten molt espantats,
han un bressa costats.

Els Mother's—ahan de porar—
donen un gran resultat.

FABRICA DE
PRODUCTES
CERAMICS

Cassimir Vicens

Rajoles, Articles de Construcció i Terres Cuites

Carre Tallers, 72 - Tel. 15644 - BARCELONA

Xocolata Torné
ALIMENTA MOLT BÉ

Fabrics i Dipsos

Carre Baix de Sant Pere, 44 - BARCELONA

CASA RENÉ

Còpies i Circulars

Julia Portet, 15 — Tel. 15053

QUASI BLANCA

(Continuació de la pàgina 101)

—Entenem-hi?—va preguntar Àngel.

—En un cabaret andalusí, de poc pens, però per variar, entenem-hi.

—Un cop diria i examinaria la sala?

—Tot és gent d'alt nivell, però l'atmosfera és de bo—va dir John.

Van ballar. West sabia que Àngel se sentia però a l'hora, que el ritme del seu ballat era desigual, desordenat.

—Quina orquestra tan dolenta per un cabaret!—va dir.

En sentir van venir un ventall de color i una cosa blanca als quals no permetien d'entrar.

Van sentir que el de la guitarra arribava i arribava, el negre! ¿Potser es pensava que el deixarien entrar perquè va amb una guitarra blanca?

—En tots les altres que les dones del cabaret—va dir Àngel a West.

—Sí, però com deuen d'entrar a arribar pel carrer amb un negre?

Àngel va tenir la impressió que volien d'entrar-hi un bon tros a la sala.

—Potser no és blanca, ella...

—Tan blanca com els i com jo—digué West.

—Digueu al Llorenç ha vingut una sala de color que era molt blanca que jo. No hi ha cap altra sala d'entrada. Era molt distingida, John. No veig cap mal en què les persones respectables de color vagin pels llums en què els blancs se diversifiquen.

—Per l'amor de Déu, Àngel, parles com si fossis ella d'un abel·liment?

No plorava cap cosa, però una sensació que era un peripatèria ningú... si la gent de color tingueren els mateixos drets que els altres.

—Entenem-hi, Àngel. No es pensava per un solista. La gent de color, per mi, tenen el dret de tenir privilegis. A la Universitat hi havia un noi molt intel·ligent que era un bon matemàtic per la seva classe. Però, ¿per què arribar a la segona darrera un petit que no els donava?

—Potser tenia raó, John. Però si la gent de color són molt blaves... molt blaves, ¿per què han de patir, si són tan blaves com nosaltres?

—No es desolava, estimada Àngel. Són molt sensibls per qualsevol cosa. Els jersis m'he dit que se tornaven molt més negres que no els nostres. La vida ja és un gran problema. Oue, doncs, que es permetés de no tenir res del seu país. Suposem que tots fossin barrejats... I suposem, per exemple, que els treballés un únic, que se sentissin moltament, i que al capdell d'ensenyar que el tingés una mica de sang negra a les venes...

En resposta, Àngel va fer:

—Suposem que fossin tots, John, que treballés una sola quarterona o bé octavona... ¿podrien sentir-la sempre?

—Ja? Ah, no! Més volia preferir estimar un gripau!

El cor d'Àngel s'aturà en sec.

Van començar les tornejades en una botiga blanca. Àngel amb poca feina va tenir les palles. Va rebre d'un a l'altre i a qual cosa altre ballat. John no podia ni tocar el seu pal·lo. Al capdell Àngel va dir que tenia mal de cap i que volia tornar-se'n a casa.

—Tot per culpa del digest que has tingut

(Segona de la pàgina 101)

Báscules Pibernat

Arques per a
cabals

Parlament 9 i 11 - BARCELONA

SALA BARCINO

V. GARCIA SIMON

MARCHAND DE TABLEAUX

MARCS MOTILURES

OBJECTES D'ART

RAMBLA CATALUNYA, 29
TELEFON 1807

BARCELONA

DISTINCIÓ I ELEGANCIA
els dona l'ús d'un binocle

"BUSCH"
LA MAXIMA QUALITAT

Més de 50 models per a totes

esports i vacances

Demaneu prova i detall a

CARLES TUTUSAUS
OPTIC-FABRICANT

Buqueria, 22 i Raurich, 2 - Barcelona

Asmàtics - Bronquitis - Tuberculosos

si voleu lluitar-vos de vostres
malalties, feu sempre ús del

Xarop VIAN

compost amb extracte de diverses plantes me-
dicinals, les quals tonifiquen els bronquis i
pulmons, fent desaparèixer la irritabilitat
i infecció, sense causar perjudici a l'estómac

Laboratori "EL SIGLO"

Sant Pau, 33

Barcelona

TOTS ELS ARTICLES PER A

BANY
I PLATJA

POT ADMIRAR-LOS EN
ELS NOSTRES APARADORS

SOLUCIO CASES

Un recondicionant
antic l'acreditat
Un reconstituent energic

DEPOSIT A
PLASSA DE LA
LLANA 1111

DE VENTA AGRADA
FARMACIES I CEN-
TRES D'OPORTUNITAT

J.

MARTI
MARTI

S/A.

PASSEIG DE GRACIA, 27

LOCIO

QUASI BLANCA

(Continuació de la pàgina 317)

elms de sortir — va dir John—. Una vetlla que cremava malament, també hi havia.

Va sortir per evitar un tall i li donà un cop que Angie rebé.

—No em fets cap bé — va dir —; m'entens de mal.

Angie s'allarguà lleument darré el tall.

—Ara, Angie — va dir John—. El lloc on de penjar de sobre els vestits joves i d'endegar l'acompanya. Tingues cura. Després tot arribà com una sola.

—Bé — aquell ella —; ja és bona que els es pugi.

—Molt bé, Angie! Ja veies que quasi cadira fets valents com una terrible dona.

Va llançar a mar que vola, però Angie no va moure's gens ni sol.

—John, si no se ho heu de prendre malament, preferiria d'una a una sola sola.

—Molt bé, benvolgut. I quins són els seus?

—Un telèfon al despatx... primer per dir-vos davant els Tribunals a fi de compensar — va respondre Angie sentint-se lleument.

John, en paga d'aquest mal, va donar-li una llarga besada de reconeixement. Fins però sentia de no sentir com ara de buda la seva boca.

Quan Angie devallà del tall, el tinguerà li feu veure amb un pler de ferida sentimentalitat: «Pobres papallós! Pobres papallós!»

I quan entrà a la seva cambra, el casari, llent com una oquerna de sobre dins l'ombra escurada de la finestra, li semblà una criatura fatigada.

Alçada, va deixar-se caure pesadament sobre el llit.

«Primer sentí un gripo! Dóna avís! Un gripo!»

BIEL

(Continuació de la pàgina 311)

fred, encastada, al ba la mare del malenc.

En anar per fer-se càrrec del cadàver no trobaren Biel al·luc.

A la tarda, al cementiri, el fover suat pel treball i un puntet d'angina, cecava el sol, amb el tall miserós de la morta per tanta complicitat. La porta oberta del recinte emmarcà la figura de Biel, amb el violí de sobre l'ataella; els braços li arribaven a terra.

Marc es vaure! s'estremí. Digués les cordes al tall i quan estigué llet, sentí parades al corcristall, com per sobre d'un riu d'una taca; la mare fou balçada al sol amb l'ajut dels braços del fill.

Llavors el que ambedós homes es miraren, Marc amb els ulls negats.

—Potrat Biel... potrat... sense mare!...

—És tota ara... és tota... ab si no l'estimes!

Aplég el violí; se l'exhibia penjat penjat arrossegat per damunt de les pedres.

Marc, plorós, romangué a la porta del cementiri; la figura de l'orde es fets aïça... aïça... De sobre l'usat, exhibí o sola per desfer-se d'una noia, estant el violí contra un tronc.

Nitid pel fred apareixia un catel per sobre els pins; era tan bonic... el miserós el seguí... No trobà mai més.

El

conté la seva nota pre-ferida... la imprevista

MYRURGIA

BARCELONA

CICLES ACCESSORIS PER A
BICICLETES I MOTOS

A. SANROMÀ

Balmes, 62 - Tel. 1240
BARCELONA
Demana catàlegs

SPORTS

De fa 40 anys hi ha cases a Barcelona que treballen amb la superior màquina per cosir **KAYE** sense haver tingut mai la més petita interrupció.

Venda a terminis i al comptat.

GUSTAU WEINHAGEN I C^a

Consell de Cent, 350
BARCELONA

A N D O R R À

SERRALLERIA D'OBRES
FERROS ARTÍSTICS

Carret St. Pau, 48

Telèfon 17384

Possessió 100 hectàries d'esplai i de rendiment, bonic castell amoblat tot confort, vista superba a la vall de Dordogne (França) caça, pesca, parceria important.

Escriure a Rus Limet, 17 Rue Vivienne, París

ORFEBRERIA SALES BALMES, S. A.

Fabrica d'articles de plata de llei per a presents i servet de taula
Portaferreries, 6
BARCELONA

ACADÈMIA PRÀCTICA

COMERC I IDIOMES

Fontanella, 4 - Tel. 16716

MOBLES

MAGATZEMS POMPETA
Balmes, 75 - Telèf. 75086

LECHE INNOXA

Limpia, suaviza y nutre el cutis. Indispensable a las señoras que utilizan polvos, coloretes y fards.

Untere la cara por la mañana y noche con un algodón empapado en

LABORATORIOS
INNOXA
• PARIS •

LECHE INNOXA

Medicaments puríssims :: Específics

Farmàcia Dr. Masó Arumí

Del Doctor Nadal - Rambla Canaletes

Callícida Masó és el millor

Fàbrica de Portes d'acer ondulades

CARME, 71

CARBONELL

Serralleria d'obres i
artística, Fumisteria, etc.

TELEFON 17734

Lithinés del Dr **Gustin**

50 anys d'èxit popular. Lluur venda anual permet preparar 100 millions de litres d'aigua de règim.

MITGES SEDA
AgfaTravis
*La seda artificial
de filaments
mes fins*

per Agfa-Travis

Concessionari Exclusiu de Venda dels filats **AgfaTravis**
Josep Mariol Armengol
Consell de Cent, 403 - Barcelona - Telef. 51590